יודן, געדענקט, אַז דער קאַמף בעגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייעס פאלקסבלאט

№ 1	Łódź, Środa, 1 stycznia 1936	פערצענטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מיטוואָך ו' טבת תרצ"ו	№ 1

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 224-71.

איטאַליענער האָבען באָמבאַרדירט
אַנ'אַמבולאַנס פון שוועדישען רויטען קרייץ
אומגעקומען דער גאַנצער פערסאָנאַל פון אַמבולאַנס

שטאָקהאָלם, 31 (ספּ. טעל.)

איטאַליענישע עראָפּלאַנען האָבען באָמבאַרדירט דעם שוועדישען אמבולאַנס פון רויטען-קרייץ, וועלכער געפינט זיך אין אַביסיניען אין דער פּראָווינץ באַראַן.

פון גאַנצען אמבולאַנס, וועלכער איז בעשטאַנען פון 12 פּערזאָן איז געבליבען בלויז דער הויפּט-דאָקטאָר היילער, וועלכער איז שווער פערוואונדעט, ער איז מיט א סאַניטאַרען עראָפּלאַן אָפּגעפיהרט געוואָרען קיין אַדיס-אַבעבאַ.

שטאָקהאָלם, 31 (ספּ. טעל.)

די פּרעסע ווייזט ארויס איהר אויפרעגונג צוליב דער באָמבאַרדירונג פון שוועדישען אמבולאַנס. דאָס באָמבאַרדירען דעם אמבולאַנס שרייבט די פּרעסע, וועט זיין אָפּגעמקט אויף דער איטאַליענישער פּאָהן.

העלסינגפאָרס, 31 (ספּ. טעל.)

דער פינלענדישער געזאַנדטער אין שטאָקהאָלם האָט אויסגעדריקט בעדויערן דעם שוועדישען אויס-

סערן-מיניסטעריום צוליב דער באָמבאַרדירונג פון שוועדישען אמבולאַנס.

אַביסינישע קאַוואַלעריע פּאַגראָמירט די איטאַליענישע פּאָזיציעס אין אַביסיניען.

לאָנדאָן, 31 (ספּ. טעל.)

אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג זענען אויף די אַביסינישע פראָנטען נישט פאָרגעקומען קיין שום וויכטיגע נייעס.

די אַביסינישע אָפּטיילונגען, וועלכע האָבען ער-אָבערט אַפּי-אַדי, ווילען זיך ווידער אַדורכרייסען דורך די איטאַליענישע ליניעס, כדי צו בעהערשען דעם וועג, וואָס פיהרט קיין מאַקאַלע און אַזוי ארום אָפּשניידען דאָס איטאַליענישע מיליטער, וועלכעס געפינט זיך אויף דרום. אַלע אַביסינישע אַנגריפען זענען דורך די שטאַרקע איטאַליענישע אָפּטיילונגען אָפּגעשטויסען געוואָרען.

בעזונדערס געפעהרליך איז פאַר די איטאַליענער געוואָרען די אַקציע פון דער קאַוואַלעריע, וועלכע איז געשאַפען געוואָרען דורך ראַס אייעלו.

די אַביסינישע קאַוואַלעריע האָט זיך אַדורכגע-ריסען דורכ'ן איטאַליענישען פראָנט און ארויף אויף דער טעריטאָריע פון עריטרעע.

דער נעגוס איז נעכטען געפלויגען איבער'ן צפון-פראָנט. דעם געפּאַנצערטען עראָפּלאַן האָט גע-פיהרט א בעלגישען אָפיציר.

דער איטאַליענישער קאָמוניקאַט

רוים, 31 (ספּ. טעל.)

פון אַסמאַראַ מעלדעט מען: די לאַגע אויפ'ן צפון-פראָנט ווערט בעטראַכט דורך די איטאַליענער אַלס גינסטיג. נישט קוקענדיג אויף דעם אַביסיני-שען אַנגריף. די איטאַליענער האָבען אין די לעצטע צוויי וואָכען דערהאַלטען זייערע פּאָזיציעס. בלויז אויף עטליכע אָפּשניטען האָבען זיי זיך געמוזט צו-ריקציהען.

לאָנדאָן, 31 (ספּ. טעל.)

פון פּאָרטסאַיד מעלדעט מען: צווישען 25 און 29 דעצעמבער זענען פערשטאַרקט געוואָרען די טראַנספּאָרטען איטאַליענישען מיליטער דורך סועץ-קאַנאַל, אין דער צייט זענען דורך דעם קאַנאַל אַרי-בערגעפיהרט געוואָרען 15386 אָפיצירען און זעלנער.

פּאַריז, 31 (ספּ. טעל.)

די איטאַליענער האָבען קאָנצענטרירט גרויסע מיליטער-אָפּטיילונגען אויף די אינזלען דאָדעקאַנעזו

א נייער סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער

ראָמאַן

הויבט זיך אָן פרייטאָג צו דרוקען אין

„נייעס פאָלקסבלאַט"

טרויער אין ענגלאַנד און אין
צוליב'ן טויט פון לאָרד רידינג

לאָנדאָן, 31 (יט"א טעלעגראַפיש)

די גאַנצע ענגלישע פּרעסע פערעפענטלי[illegible] גרויסע אַרטיקלען וועגען דעם טויט פון לאָרד ר[illegible] דינג, וועלכער האָט, אַלס זוהן פון אַן אָרימען י[illegible] דישען סוחר דערגרייכט די העכסטע שטאַפּלען פון פּאָליטישער קאַריערע. עס ווערט אויך אונטערגע[illegible] שטראָכען, אַז ער האָט קיינמאָל נישט פערלייקענ[illegible]

שטינק-באָמבעס אי[illegible]
קעלצער סטאַראָסטע פער[illegible]
וועלע[illegible] בעשט[illegible]

קעלץ, 31 (יט"א טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאַלען פון וואַרפען שטינק-באָמבעס אין יודישע געשעפטען האָט א[illegible] דעלעגאַציע אינטערווענירט ביים סטאַראָסטע. דער

פּראָקוראָר זשעלענסק[illegible]
איז פּראָצעס וועגען מא[illegible]

וואַרשע, 31 (ספּ. טעל.)

היינט האָט דער פּראָקוראָר זשעלענסקי דורך[illegible] א גאַנצען טאָג בעשולדיגט כסדר די אָנגעקלאָגטע

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען אין

טייערער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער

יצחק שלמה לייז[illegible]

ב"ר ברוך מרדכי ז"ל

(געוואוינט פילסודסקי

אין עלטער פון [illegible]8

די לויה איז פאָרגעקומען נעכטען, דינ[illegible]

וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטר[illegible]

טאָג-טעגליך

אורוגוואַי און סאָוויעט-רוסלאַנד

די דעפּעשען האָבען געבראַכט א קורצע ידיעה וועגען דעם, אַז אורוגוואַי האָט איבערגעריסען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען מיטן סאָוויעט'ען-פער-באַנד און די בעציהונגען צווישען דיביידע מלוכות זענען געוואָרען אַזוי אָנגעשטרענגט, אַז אורוגוואַי האָט אפילו געוואָלט ענטפערען אויף דער סאָוויעטישער נאָטע אין וועלכער ס'איז געפאָדערט געוואָרען, אַז די אורוגוואַיאישע רעגירונג זאָל אָנגעבען די סיבות פון איבעררייסען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען.

ווען עס וואָלט פאָרגעקומען צווישען צוויי שכנותדיגע מלוכות אין אייראָפּע וואָלט אַזאַ איבער-רייסען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען געווען דאָס-זעלבע וואָס מלחמה-ערקלערונג, צום גליק איז דאָ נישט אַזאַ פאַל, ווייל דער מהלך צווישען רוסלאַנד און אורוגוואַי און דער אונטערשיד פון די ביידע מלוכות ענטהאַלטען נישט אין זיך קיין שום מלחמה-געפאַהרען. איז אָבער אינטערעסאַנט פאַרוואָס די אורוגוואַיאישע רעגירונג איז פלוצלונג אַרויסגע-שפּרונגען מיט אַזאַ דרייסטען שריט.

די מאָסקווער „פּראַוודאַ" רעדט זעהר סאַרקאַס-טיש אַרום דעם דאָזיגען ענין. די צייטונג שרייבט, אַז די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען צווישען די דאָזיגע צוויי מלוכות זענען אָנגעבונדען געוואָרען לויט דער איניציאַטיווע פון אורוגוואַי אין יאָהר 1926 און דער גאַנצער נוצען פון די בעציהונגען איז געווען אויף דער זייט פון אורוגוואַי, וועלכע האָט עקספּאָרטירט סחורות אין סאָוויעטען-פערבאַנד, די מאָסקווער „פּראַוודאַ" מעלדעט, אַז אורוגוואַי האָט איצט אויס-געפיהרט א קאָקאַישע שליחות פון בראַזיליען, פון וועלכע די קאַפּיטאַליסטישע מלוכה'לע איז אָפּהענגיג, דער גאַנצער ענין ווערט דורך דער „פּראַוודאַ" בעהאַנ-דעלט ווי אַ שאַנטאַזש מצד אורוגוואַי.

אורוגוואַי פון איהר זייט בערעכטיגט איהר שריט דערמיט וואָס זי האַלט, אַז קאָמוניסטישע עמי-סאַרען האָבען אָנגעפיהרט און צוגעהאָלפען צו דער דאָרטיגער רעוואָלוציע.

וואו ליגט דער אמת? דאָסמאָל אויף דער זייט פון דער „פּראַוודאַ", אויב נישט אינגאַנצען אין טיילווייז, די לאַטיין-אַמעריקאַנישע דרום-אַמעריקאַנישע מלו-כות ווילען נאָר איצט אין א געוויסען ענין אויס-איבען א דרוק אויף דעם סאָוויעטען-פערבאַנד און דעריבער האָבען זיי אַרויסגעשיקט דעם ערשטען פּרוב-באַלאָן און וועלען וואַרטען וואָס פאַרא איינ-דרוק ער וועט מאַכען, כדי פעסטצושטעלען זייערע ווייטערדיגע שריט לגבי דעם סאָוויעטען-פערבאַנד

י.

„סאָציאַליזירונג" פון גרויסע אונטערנעמונגען
דעמאַגאָגישע פראַזען מאַסקירען דעם אַנטי־יודישען אויסראַטונגס־קאַמף

בערלין (יט"א) אין „אַנגריף" איז ערשינען אַן־אַרטיקעל א.ק. „דער וועג צו אַ סאָציאַליסטישען ווירטשאַפטליכען סיסטעם", וואָס ווערט אויסגע־טייטשט אַלט אָנקינדיגונג פון אַ נייעם קורס אין דער ווירטשאַפטליכער נאַצי־פּאָליטיק אין יאָהר 1936.

דער „אַנגריף" בעטאָנט, אַז עס האָבן אַ טעות די יעניגע וועלכע גלויבן, אַז די נאַצי־פּאַרטיי האָט זיך אָפּגעזאָגט פון דעם סאָציאַליסטישען טייל פון איהר פּראָגראַם, און האַלטען, אַז „מעהר יעניגער ווערט אַל בלייבן די ביז־איצט." „אַנגריף" שרייבט וואָס אין קורצען וועלען ערשיינען נייע געזעצען, וואָס וועלען אויפקלערען, אַז „אַן־אייגענטימער פון אַן־אונטערנעמונג אין דער נאַצי־מלוכה איז נישט קיין פּריוואַטע פּערזאָן, נאָר אַ פּערזאָן, וואָס שטעהט אין דינסט פון דער עפענטליכקייט".

די מלוכה — שרייבט ווייטער „אַנגריף" — וועט איבערנעמען יעדע אונטערנעמונג, וואָס ווערט געפיהרט אין קאַפּיטאַליסטישען גייסט. דערביי ווערט אַלס „קאַפּיטאַליסטישער סיסטעם" בעטראַכט יעדע האַנדלונג, וואָס איז געגען דעם גייסט פון דער נאַצי־פּאַרטיי.

צום סוף קינדיגט אָן דער „אַנגריף", אַז עס וועט נישט נאָר אָפּגעשאַפט ווערען די געהיימניש פון די פינאַנץ־אָפּעראַציעס פון פּריוואַט־אונטערנעמונ־גען, נאָר עס וועלען אויך איינגעפיהרט ווערען „פּער־פליכטענדע דענונציאַציעס, וואָס זאָלען ערמעגליכען די אינטערווענץ פון דער מלוכה, ווען עס וועלען דאָס פאָדערן די אינטערעסען פו"ן ה״לק."

דער יודן־פרעסער שטרייכער ווערט בעשאָנקען מיט א פּלאַץ אין נירענ־בערג.

פּאַריז (יט"א) לויט די ידיעות פון דייטש־לאַנד, האָט דער בעקאַנטער יודען־פרעסער יוליוס שטרייכער פון דער נירענבערגער שטאָט־פערוואַלטונג בעקומען אַלס „ווייהנאַכטס־מתנה" דעם קלאָמער־קלעט־פּאַלאַץ אין נירענבערג, וואָס צעהלט 40 צימערן און איז ווערט אַ פערטעל מיליאָן מאַרק.

צום ערשטען מאל צוגענומען די דייטשע בירגערשאַפט ביי א דאַנצי־גער יוד

בערלין (יט"א) צום ערשטען מאָל איז לויט אַ פעראָרדנונג פון רייכס־אינערן־מיניסטער צוגע־נומען געוואָרען די דייטשע בירגערשאַפט ביי אַ יוד וואָס איז געבוירען געוואָרען אין דאַנציג. ד"ר סאַמועל דינגמאַן. ד"ר דינגמאַן האָט אַזוי אַרום אויטאָמאַטיש פערלוירן די רעכט צו פּראַקטיצירען אין דייטש־לאַנד. ד"ר דינגמאַן איז געבוירען געוואָרען אין דאַנציג, אָבער נאָך דער מחה אַפּטירט פאַר דייטשלאַנד.

Puder BEBE SZOFMANA
CHŁODZI, KOI
USUWA ZAOGNIENIA
U DZIECI.

ענטדעקט א גרויסע אפערע
פון וואַלוטא־שמוגעל אין איטאליען

רוים, 31 (ספּ. טעל.)

אין טריעסט האָט פּאָליציי ענטדעקט אַ געהיי־מע אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט זיך פערנומען מיט וואַלוטע־שמוגעל. בראש פון דער אָרגאַניזאַציע פון 27 פּערזאָן, זענען געשטאַנען דער באַנקיר ראַקאַ און די ברידער באַלאַפּיא, אויך באַנקירען. די ברידער באַלאַפּיא זענען פערמשפּט געוואָרען אויף אַטרער־האַלבען מיליאָן ליר שטראַף, ראַקאַ אויף 1.500.000 ליר שטראַף. זייערע בענק זענען פערמאַכט געוואָרען אַלע אָנגעקלאַגטע זענען פערמשפּט געוואָרען אויף פערשיקונג.

בעת א שרעקליכער שרפה
זענען פערברענט געוואָרען 2 פרויען און 4 קינדער

לאָנדאָן, 31 (ספּ. טעל.)

אין קעפלאַוויק אין איסלאַנד איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכע קאַטאַסטראָפע בעת אַ קינדער־פערווי־לונג האָט זיך אָנגעצונדען די באַנקע און די פלאַ־מען האָבען אַרומגענומען דעם גאַנצן בנין, 2 פרויען און 4 קינדער זענען פערברענט געוואָרען עטליכע צעהנדליג קינדער זענען פערוואונדעט געוואָרען, אין דער פערווירונג האָבען אַנטייל גענומען 180 קינ־דער, וועלכע האָבען זיך געראַטעוועט דורך דעם, וואָס זיי זענען אַרויסגעשפּרונגען פון די פענסטער.

געשטאָרבען דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז

פּאַריז, 31 (ספּ. טעל.)

דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז, ראָ־לאַנד קעסטער איז מיט עטליכע טעג צוריק קראַנק געוואָרען אויף בראָנכיט. מאָרגן איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַ לונגען־ענטצינדונג. ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל וואו ער איז די נאַכט געשטאָרבען.

אַנדזשעי סטרוג וגריסט
דעם 15־יעהריגען יובל פון קרן־היסוד

וואַרשא, 31 (יט"א טעלעפאָן).

צום 15־יעהריגען יובל פון קרן־היסוד האָט אַנדזשעי סטרוג צוגעשיקט אַ יומע בעגריסונג אין וועלכער ער דערמאָהנט זיינע איינדריקען פון זיין בעזוך אין ארץ־ישראל.

SPÓŁDZIELCZY ŁÓDZKI BANK WŁÓKIENNICZY
z ograniczoną odpowiedzialnością
Łódź, ul. Moniuszki Nr. 5, Telefony: 184-22, 196-55. Skrót telegraficzny: „Włóknobank"
ZAŁATWIA WSZELKIE OPERACJE BANKOWE.
Połączenia inkasowe ze wszystkiemi ośrodkami kraju.

אויפ'ן נייעם יאָהר

ביילעגענדיג אונזערע ־יאָהר־וואונשען אונזערע פריינד, ווינשען מיר זיך ווי געווענ־ליך געגענזייטיג אַלדאָס־גוטעס איז אָבער דאָס אַלדאָס גוטס?

יעדער איינער שטעלט דאָס פאַר אַנ־דערש, אָבער אַלע וועלען זיס און גערן מסכים זיין מיט דעם, אַז עסטען איז צו געווינען אויף דער לאָטע!

די פרוי אונזשיניער סלאָוואַ לאָעווי, וועלכע פערוואוינט אין ווו, אויף זשוראַ־וויא גאַס האָט זיכער פרוי פערבראַכט דעם יום־טוב „באַזשע נאַראָדזען" און דעם טראַ־דיציאָנעלען סילוועסטער, ווי איז די בע־זיצערין פון אַ פערטל פון נומ. 25705, אויף וועלכען עס איז בעת חנוכה־ציהונג געפאַלען אַ געווינס פון 20 טויזנד זל.

אַ אַנדער פערטעל איז געווען אין בעזיץ פון ה' סטאַניסלאַוו ליבוו, וועלכער פער־וואוינט אין די אויאַזד אַלעען. אויך ער איז, בלי ספק צופרידען דעם, וואָס זיינע פערלאַנגען זענען ערפילט וואָרען.

עס בלייבען די, וועלכע זענען נאָך נישט געוואונען; עס וואָרט זיי דער מיליאָן אין דער ציהונג, וועלכע זיך אָנהויבען אין קומענדיגען פרילינג נאָך אַ צאָהל פון גרויסע געווינסען, וואָס עס ברענגט די 35־טע לאָטעריע.

די ציהונג פון דער ־ער קלאַס פון דער ראַזיגער לאָטעריע וועט אָנהויבען דעם 20־טען פעברואַר ה. י.

ביטשריפטען־ביוראָ
צו דער אַדמיניסטראַטיווער און געריכטליכער מאַכט.
אינה.: ב. רזעשעווסקי
9 פּוילנאַצנאַ 9
ה' וועשעווסקי דאָט אויסגעשטעלטען דעם עקזאַמען אין דער סטאַראָסטווע.
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָווענד.

„תומכי־אורחים"
פּאָמאַרסקאַ 18, טעל. 266-31
מיר טיילען מיט, דאָס אין פעראיינס קאַנצעלאַריע אַמטירט
אַנ'אַדוואָקאַט
יעדען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 8 ביז 9.30 אָווענט און ערטיילט
יורידישע עצות
פאַר מיטגלידער, שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאַר אומפערמעגליכע — גענצליך אומזיסט.
אַ מינימאַלען אָפּצאָהל ווערט גענומען פאַר דורכפיהרען פּראָצעסען.
נעמען צום אַדוואָקאַט ווערען אַרויסגעגעבען פון 5—7 אָווענד.
די פערוואַלטונג.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. וו' אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 2-9 און פון 4-8 אָווענט.

Dr. med. FELDMAN
אַקושעריע און פרויען - קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 11—1
אויף זגערזשער 24.
פּראַנט 1טער שטאָק, פּריוואַט־וואוינונג
KILINSKIEGO 113, tel. 155-77

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
6. שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

צו דער פערלאָבונג פון
פרל. העניאַ פרייער
מיט ה'
לעאָן ראָזענפעלד
ווינטש אַ האַרציגען מזל־טוב
פאַמיליע גרינבערג.

...אָוובי
...ער ל. זוהו
...פּאַרט תחי'
...ם יונגען פאַר
...ערשפּויטער.
...אַ 15

...ה
...רטפעל מיט
...זל.
...אָפּצוגעבען
Zachodn...
...רען און די
...ג.

שייטלען
מיט פריזער שרינדן און פערטיגע שייטלן
ביי קערש
סקווערצאָווע 15

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגע־מאַכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאַנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

...אָוו.
A...
Wó...

נאַצישע געפאַהר בעדראָהט די וועלט

צו דער רעזיגנאַציע פון הויך־קאָמיסאַר מאַקדאָנאַלד

ניו־יאָרק, 31. (יט"א טעלעגראַפיש)
אויף אַ פּרעס־קאָנפערענץ האָט דזשעמס מאַק דאָנאַלד געגעבן דערקלערונגען צוליב וועלכע סיבות ער האָט רעזיגנירט פון זיין אַמט אַלס הויך־קאָמיסאַר פאַר פליטים־ענינים ביים פעלקער־בונד. ער האָט דערביי ערקלערט, אַז איצט איז די הילף פאַר די דייטשע פליטים נאָך מעהר נויטיג ווי ביז־איצט.

* * *

לאָנדאָן, 31 (יט"א טעלעגראַפיש)
די ענגלישע פּרעסע איז איצט בעשעפטיגט מיט מאַקדאָנאַלד׳ס רעזיגנירען פון זיין אַמט אַלס הויך־קאָמיסאַר פאַר די פליטים־ענינים. דערביי ווערט שאַרף געטאַדעלט די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד.

דער „טיימס" שרייבט, אַז ס׳איז שווער צו גלויבען, אַז די פיהרער פון „דריטען רייך" וועלען נאָך לאַנג קענען בלייבען אונעמפינדליך אויף דער עפענטליכער מיינונג פון אַמעריקאַ און אייראָפּאַ.

„דזש. קראָניקל" שרייבט, אַז דער פעלקער־בונד וועט געצוואונגען זיין צו פּראָטעסטירען געגען דער נאַצישער געפאַהר וואָס בעדראָהט די גאַנצע וועלט.

פראַנצויזען זיך אָפּגעזאָגט אַרויסצוגעבען די דייטשען מאַקס בראַון׳ן

פּאַריז, 31 (ספּ. טעל.)
די פראַנצויזישע רעגירונג האָט אָפּגעוואָרפען דעם דייטשען פאָרשלאַג וועגען אַרויסגעבען מאַקס בראַון׳ן, געוועזענער אָנפיהרער פון דער דייטשער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, געוועזענעם אַלטאָנער בירגער־מייסטער און געוו. דעלעגאַט פון דער פעלקער־ליגע און כינאַ.

מ׳רעכענט זיך מיט מלחמה־אויסברוך צווישען מאַנדזשוריען און מאָנגאָליען

לאָנדאָן, 31 (ספּ. טעל.)
די אָנגעשטרענגטע צווישען מאַנדזשוריען און מאָנגאָליען האָט זיך פערשאַרפט צו דער מדרגה, אַז מ׳דאַרף זיך רעכנען מיט אַ מלחמה־אויסברוך.

דער מאַנדזשורישער אויסערן־מיניסטער האָט ערקלערט, אַז די לאַגע אין מאָנגאָליען איז נישט קיין נאָרמאַלע און בעדראָהט די זיכערקייט פון דער מאַנדזשורישער מלוכה.

לאָנדאָן, 31 (ספּ. טעל.)
די מאַנדזשורישע מאַכט האָט בעשלאָסען אָפּצושאַפען אַלע פּריווילעגיעס פון די אויסלענדער, וועלכע זיי האָבען ביז איצט געהאַט בעזונדערע רעכט אויפ׳ן יסוד פון עקסטעריטאָריאַלע רעכט.

אויפלעבונג אין פּאַליטישען לעבען
נאָך די חגאות־פּעריעדע

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש)
גרויס פּעראַנטוואָרטליכקייט אין די פּאָליטישע קרייזען האָט אַרויסגערופען די פּאָראַנט־ווערטונג עקספּאָזע פון מיניסטער בעק וועגען דער אויסלענדישער פּאָליטיק. די עקספּאָזע וועט געהאַלטן ווערען דעם 8 יאַנואַר.

דעם 10 יאַנואַר הויבט די בודזשעט־קאָמיסיע ביים סיים אָן די אַרבייטען איבערן בודזשעט. די זיצונגען פון דער קאָמיסיע וועלען דויערן 3 וואָכען.

די מיניסטאָרען פאַהרען זיך אויך שוין צונויף און היינטיגען פרייטאָג וועט שוין פאָרקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט, אויף וועלכען ס׳וועלען בעטראַכט ווערען אַ רייהע נייע ווירטשאַפטליכע פאַר־אָרדנונגען.

פון היינט אָן איז חל דאָס געזעץ
וועגען נייעם הכנסה־שטייער

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש)
פון היינט אָן געהט אַריין אין קראַפט אַ נייע געזעץ וועגען הכנסה־שטייער. פון אַלע אויסצאָהלונגען פון בעאַמטע, דאַרף מען שוין פון היינט אָן אַראָפּרעכענען די נייע סטאַוקעס פון הכנסה־שטייער.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie
WYJEŻDZAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

לינדבערג אָנגעקומען קיין ענגלאַנד

ליווערפּול, 31 (ספּ. טעל.)
דער דאַמפער „אַמעריקאַן אימפּאָרטער" איז אָנגעקומען היינט אין פּאָרט. די פּאָליציי האָט נישט צוגעלאָזט קיינעם צו דער שיף, אויך נישט די זשורנאַליסטען, וועלכע האָבען געוואָלט דערגעהן פּאַר׳ן לינדבערג, וואָס איז אַנטלאָפען פון אַמעריקאַ. דער שאַ, מיט וועלכען לינדבערג און זיין פרוי זענען אָנגעקומען איז עסקאָרטירט געוואָרען דורך פּאָליציי.

אויסגעהאַקט די שויבען פון דער ענגלישער אַמבאַסאַדע אין קאַוונע

ריגאַ, 31 (ספּ. טעל.)
נעכטען ביינאַכט האָט מען אויסגעהאַקט די שויבען אין דער ענגלישער געזאַנדשאַפט אין קאַוונע. דאָס ליטווישע אויסערן־מיניסטעריום האָט אויסגעדריקט פעדויערען דער ענגלישער געזאַנדשאַפט.

וואַהלען צום פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט
וועלען פאָרקומען אין חודש מערץ

פּאַריז, 31 (ספּ. טעל.)
אַ גרויסען איינדרוק אין די פּאָליטישע קרייזען האָט אַרויסגערופען די בעשטעטיגונג, פון דער ידיעה, די וואַהלען צום פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט וועלען פאָרקומען סוף מערץ.

שרפה אין בנין פון דער ליטעראַטור־אַקאַדעמיע

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש)
נעכטען ביינאַכט האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אין לאָקאַל פון דער פּוילישער ליטעראַטור־אַקאַדעמיע. אויף קראַקאָווער פּשעדמיעשטשע 32. דאָרט געפינט זיך אויך די נאַציאָנאַלע ביבליאָטעק.

דאָס פייער האָט אויסגעבראָכען אין טרעפּען־הויז צווישען ערשטען און צווייטען שטאָק.

באַלד זענען אָנגעקומען 4 אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער, וועלכע האָבען די שרפה איינגעלאָשען. צום גרעסטערע שאָדענס זענען נישט באַטירט געוואָרען.

Dr.
B. Robinson
אַרליכע קראַנקהייטען
איז זיך איבערגעצויגען
אויף פּאָמאָרסקאַ 10
פּראַטער שטאָק, טעל. 131-86.
נעהמט פון 6 ביז 8 אין אָוונט.

ערשטער „אַריער" פערמשפּט אין בערלין
אויפ׳ן גרונד פון די נירענבערגער געזעצען

בערלין (י. ט. א.). דאָס בערלינער געריכט האָט צום ערשטען מאָל פערמשפּט אַן אַריער אויפן סמך פון די נירענבערגער געזעצען. דער 38־יעהריגער אַל־פרעד קלאָפּקע איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַנדער־האַלבען יאָהר פּיסה פאַר אונטערהאַלטען בעציהונגען מיט אַ יודישער אלמנה.

דיזענהאַוז ווידער פּרעזידענט פון תל־אביב

תל — אביב, 31 (יט"א טעלעגראַפיש)
אַלס בירגערמייסטער פון תל־אביב איז ווידער געוועהלט געוואָרען דער ביז־איצטיגער בירגער־מייסטער מאיר דיזענהאָף.

די פערטיילונג פון די 1900 סערטיפיקאַטען

ירושלים, 31 (יט"א טעלעגראַפיש)
די 1900 סערטיפיקאַטען אויפ׳ן שעדיול פאַר׳ן לויפענדען האַלבען יאָהר האָט די עקזעקוטיווע פער־טיילט אויף פאָלגענדען אופן:

איין דריטעל פאַר משפחות, ס׳צווייטע דריטעל פאַר אומפערהייראַטע מענער און דאָס דריטע דריטעל פאַר אומפערהייראַטע פרויען.

12 יודען געענדיגט דעם קורס אין דער פּאָליציי־שולע אין ירושלים

ירושלים, 31 (יט"א טעלעגראַפיש)
ס׳איז פערענדיגט געוואָרען דער קורס פון דער פּאָליציי־שולע. אויף 20 אַבסאָלווענטען זענען דאָ 12 יודען.

אַראַבער געגען לעגיסלאַטיווען ראַט

ירושלים, 31 (יט"א טעלעגראַפיש)
דער „פּאַלעסטיין" טרעט שאַרף אַרויס געגען דעם אַראַבישען אַנטייל אין לעגיסלאַטיווען ראַט.

שרפה אויף אַ שיף

לאָנדאָן, 31 (ספּ. טעל.)
אויף דערדעק פון האָלענדישען דאַמפער „סאַראַקאַן", וועלכער האָט געפיהרט אויפרייס־מאַטעריאַל איז אויסגעבראָכען אַ שרפה. ס׳זענען אַרויסגעפאָהרען שיפען צו הילף.

געקינדיגט דעם לוין־אָפּמאַך אין די שלעזישע קויהלען־גרובען

קאַטאָוויץ, 31 (ספּ. טעל.)
די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען נעכטען איבערגעגעבען דעם פעראיין פון די אינהאַבער פון די קויהלען־ און אייזען־גרובען די קינדיגונג פון די ביז איצטיגע לוינען.

היינט האָט דער פעראיין פון די קויהלען־מאַגנאַטען געקינדיגט די אַרבייטער דעם אָפּמאַך פון 31. דעצעמבער.

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6.30.

1936
מיט׳ן היינטיגען טאָג הויבען מיר אָן דאָס 54־טע יאָהר פון אונזער אַרבייט.
אין אַלע געגענדען פון אונזער לאַנד זענען היינט שוין די גוטע
BRANKA־
שאָקאָלאַדען
און קאָנפיטורען בעקאַנט און בעליבט. וואָס ליגט די אורזאַך פון דער פון טאָג צו טאָג וואַקסענדער בעליבטקייט פון אונזערע אויס־אַרבייטונגען?
הויכע קוואַליטעט!
נידריגע פּרייזען!
דאָס איז דער לייט־מאָטיוו פון אונזער אַרבייט — דאָס געהיימניש פון אונזער ערפאָלג!
Branka S. A.
LWÓW.

אַמנעסטיע פאַר פּאָליטישע אַרעסטירטע אין אורוגוואַי

מאָנטעווידעאָ, 31 (ספּ. טעל.)
די רעגירונג האָט פערעפענטליכט אַן אַמנעסטיע פאַר פּאָליטישע אַרעסטירטע.

שטורם־ווינד ביי די ענגלישע ברעגעס

לאָנדאָן, 31 (ספּ. טעל.)
די רעגענס פאַלען ווייטער אָהן אויפהער און דאָס וואַסער אין דער טעמזע האָט דערגרייכט די הויך ווי בעת דער גרויסער פערפלייצונג אין יאָהר 1929.

ביי די ברעגעס בושעוועט אַזאַ שטאַרקער שטורם, אַז די שיפען האָבען געמוזט זיך אומקעהרען אין פּאָרט.

פון 3300 צירקולאַרען וועט געמאַכט ווערען 600

וואַרשאַ, 31 (טעלעפאָניש)
דאָס אינערן־מיניסטעריום האָט זייט׳ן יאָהר 1918 אַרויסגעגעבען 3300 צירקולאַרען וועגען פער־שידענע אַדמיניסטראַטיווע ענינים, די אומגעהויערע צאָהל צירקולאַרען בעשווערען די אָריענטאַציע פון די בעאַמטע אין יעדער פראַגע און דעריבער האָט דער אינערן־מיניסטער בעשלאָסען צו פעראייניגען די צירקולאַרען וועגען איין און דערזעלבער פראַגע און אַנשטאָט 3300 צירקולאַרען זאָלען אַרויסגעגעבען ווערען נאָר 650.

דער פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„POLONJA"
31 גדאַנסקאַ 31
פיהרט אויס אַלערלעי פאָטאָגראַפיעס צו פּעסער, לעגיטימאַציעס, מעטריקעס ווי אויך צו דער אובעזפּיעטשאַלניע לויט פאָרשריפטען, בעשטעטיגט דורך דער האַנדווערקער־קאַמער. אַלעס צו זעהר ביליגע פּרייזען.
אויפ׳ן פערלאַנג פון קליענט פערטיג איך אויס אין פערלויף פון עטליכע מינוט. אַלעס שעהן און גוט רעטושירט. פּאָסטקאַרטען ווערען אויסגעפערטיגט לויט די נייעסטע זשורנאַלען צו זעהר ביליגע פּרייזן.
„POLONJA"
אינהאַבער: דיפּל. פאָטאָגראַף
גוטערמאַן
לאָדז, גדאַנסקאַ 31

Cukiernie „JÓZEF PIĄTKOWSKI" składają życzenia NOWOROCZNE swoim bywalcom, odbiorcom, sympatykom, przyjaciołom i znajomym

דאָס יאָהר 1935

א יאָהר פון שטרעבען צו שלום און פיבערהאַפטע צוגרייטונג צו מלחמה

דאָס יאָהר 1935 וועט זיכער אריין אין דער געשיכטע אלס דאָס יאָהר פון די גרעסטע אָנשטרענגונגען צו זיכערן דעם שלום אין דער וועלט און גלייכצייטיג פון יאָהר אין וועלכען דער שלום געדאַנק האָט געליטען אמטייסטען מפּלות. ענגלאַנד און ספּעציעל פראַנקרייך האָבען זיך אין דעם יאָהר אָנגעגעבען א גענויען דין וחשבון וועגען די געוואַלדיגע סכנות וואָס דראָהט אייראָפּע מצד פערשידענע מלוכות און לענדער, וואָס זענען בעהערשט געוואָרען פון געפיהל פון רעוואַנש, פון פעלקער, וואָס האָבען דעם ווערסאַילער טראַקטאַט געפיהלט אלס א שווערע עוולה און וואָס זייער גאַנץ טראַכטען און דענקען איז נאָר געווען געווענדעט אין דער ריכטונג פון „אויפבעסערן" דידאָזיגע עוולה **נישט אָפּשטעלענדיג זיך פאַר קיין שום זאַך אין דער וועלט אפילו נישט פאַרן געדאַנק ארויסצורופען אַ נייע בלוטיגע שחיטה.** אין דער ערשטער ריהה פון די דאָזיגע לענדער געפינט זיך, זעלבסטפערשטענדליך דייטשלאַנד, און דאָס איז אויך נישט קיין וואונדער. דאָס דייטשע פאָלק האָט קיין מינוט נישט מסכּים געווען צו די בעשלוסען פון ווערסאַילער טראַקטאַט און זיי בעטראַכט אלס א אַנטענטאַט אויף זיין עקזיסטענץ אלס גרויס מאַכט. אָבער בעת די ווייַמאַרער רעפּובליק אָט זיך בעמיהט צו קעמפען מיט דעם ווערסאַילער טראַקטאַט מיט אַזוי צו זאָגען, לעגאַלע מיטלען, שטרעבענדיג צו א רעוויזיע פון געוויסע פונקטען פון דאָזיגען טראַקטאַט, אויף א פרידליכען אופן און אין הסכּם מיט די אַנדערע פּאַרטנערען פון דאָזיגען אינטערנאַציאָנאַלען אקט האָט דאָס היטלער דייטשלאַנד ערקלערט א אָפענעם קריג דעם טראַקטאַט און בעטרעטען דעם וועג פון חוצפּה'דיגען ברעכען איין טייל פון טראַקטאַט, נאָכ'ן צווייטען און נאָך יעדען פערלעצען פון טראַקטאַט, וואָס איז איהר אַדורך אונבעשטראָפט, איז זי מיט מעהר דרייסטקייט און ציַנישקייט צוגעטרעטען צו א ווייטערדיגען פונקט.

אַמייסטען האָט זיך פון דער דאָזיגער וואַקלאַנג געפיהלט בעדראָהט פראַנקרייך. עס האָט זיך געשאַפען א לאַגע אז די פונקטען פון ווערסאַילער טראַקטאַט וואָס זענען געווען בעשטימט צו האַלטען אין צוים, נישט ערלויבען איהר צוצוגרייטען א רעוואַנש מלחמה זענען פשוט אויסגעשטראָכען געוואָרען פון טראַקטאַט. עס איז פאַר פראַנקרייך שוין ענטשטאַנען נישט די פראַגע וועגען האַלטען דייטשלאַנד אין א צושטאַנד אז זי זאָל בכלל נישט זיין מסוגל צו א אַנגריף נאָר פשוט צו זוכען זיך פערבינדעטע אויפן פאַל פון אַזאַ עווענטועלען אַנגריף.

די ערשטע זאָרג פראַנקרייכס איז דעריבער געווען אַדורכצוקומען מיט איטאַליען. ווייל עס מוז בעטאָנט ווערען, אז חגם איטאַליען האָט זיך נאָך דער גרויסער וועלט מלחמה געפינען אין לאַגער פון די זיגער האָט זי אָבער אויך געטראָגען א שווער הארץ אויף איהרע פערבינדעטע פראַנקרייך און ענגלאַנד, האַלטענדיג אז מען האָט זי בעת דער חלוקה שטאַרק בעעוולהט, איטאַליען און בעזונדערס מוסאָליני איז נישט געווען צופרידען פון דער פערטיילונג, וואָס איז געמאַכט געוואָרען און האָט די דאָזיגע אונצופרידענהייט לגמרי נישט בעהאַלטען, לאַנגע יאָהרען האָט געדויערט דער דאָזיגער ברוגז, עס זענען געפיהרט געוואָרען די גאַנצע צייט אונטערהאַנדלונגען און ענדליך איז אין יאַנואַר 1935 געקומען צו א איטאַליעניש - פראַנצויזישע פערשטענדיגונג. **דער דאָזיגער פּאַקט איז בעטראַכט געוואָרען אַלס אַ געשעהעניש פון וועלט - בעדייטונג.**

דער דעמאָלסדיגער פראַנצויזישער אויסערן מיניסטער לאַוואַל איז געפאָהרען קיין רוים עס איז געקומען צו א געשפּרעך „אונטער 4 אויגען" מיט מוסאָליני'ן און אלס רעזולטאַט פון דאָזיגען געשפּרעך איז געבוירען געוואָרען די פערשטענדיגונג, בעת דעם דאָזיגען לאַוואַלס וויזיט אין רוים זענען אַרומגערעדט געוואָרען פערשידענע פראַגען ווי למשל דער דונאַי-פּאַקט און עס איז אונטערגעשריבען געוואָרען דער איטאַליעניש - פראַנצויזישער אָפּמאַך, וואָס איז נוגע די אינטערעסען פון ביידע צדדים אין אַפריקא און אזיען און בכלל דער גאַנצער קאָלאָניאַלער פּאָליטיק פון ביידע מלוכות און ווי עס איז זיך איצט נישט שווער משער צו זיין האָט לאַוואַל דאַן איבערגעגעבען גאַנץ אַביסיניען מיט קאָפּ און פיס, צו מוסאָליני'ן. ווייל דער איטאַליעניש - פראַנצויזישער אָפּמאַך האָט ענטהאַלטען קלויזלען וועגען גרויסע ווירטשאַפטליכע איטאַליענישע קאָנצעסיעס אין אַביסיניען.

פאַרן דאָזיגען פּרייז האָט לאַוואַל זיך געוואָלט זיכערן די איטאַליענישע מיטאַרבייט אין אייראָפּע און אין רוים טאַקע זאָל לאַוואַל האָבען געגעבען פרייע הענד מוסאָליני'ן אויף זיינע פּלענער אין אַפריקע.

און דאָס „געשעהעניש פון וועלט בעדייטונג" די איטאַליעניש - פראַנצויזישע פערשטענדיגונג וואָס מען האָט אין אָנהויב יאָהר געהאַלטען אלס א **פּאַקטאָר פון זיכערקייט און שלום אין אייראָפּע האָט זיך אין דער צווייטער העלפט פון 1935 פערוואַנדעלט אין א פּאַקטישע מלחמה אין אַפריקא.** וואָס איהר אויסגאַנג און קאָנסעקווענצען לאָזען זיך איצט, אויף דער שוועל פון נייעם יאָהר לחלוטין נישט פאָראויסזעהען.

אַזוי האָט זיך אין פראַנקרייך נוקם געווען איהר ווילען צו פערזיכערן זיך דעם שלום און רוה, זאָל זיין אפילו פאַרן פּרייז פון פערלוסט פון דער פרייהייט און אונאָפּהענגיגקייט פון אַנ'אַנדער פאָלק.

מען מוז אָבער מודה זיין, אז פראַנקרייך האָט געהאַט גאַנץ גענוג סיבּות צו וועלען זיך פערזיכערען און שאַפען זיך פערבינדעטע און פריינד אין אייראָפּע, דער נאַצי רעזשים אין דייטשלאַנד האָט אָנגעהויבען א פיבערהאַפטע בעוואָפענונגס אַקציע וואָס די וועלט האָט עס ביז איצט נאָך נישט געזעהן. נישט קוקענדיג אויף די אַלע פאַרשריפטען פון ווערסאַילער טראַקטאַט, וואָס האָבען פערוועהרט דייטשלאַנד זיך צו בעוואָפענען איז כמעט דאָס גאַנצע לאַנד פערוואַנדעלט געוואָרען אין איין קריגס פאַבריק. די בעוואָפענונג איז געוואָרען די איינציגע און הויפּט אויפגאַבע פון די מושלים פון דריטען רייך. אַלע אַנדערע פראַגען זענען אוועקגעשטעלט געוואָרען אין א זייט, כמעט ווי איבער נאַכט איז די וועלט געשטעלט געוואָרען פאַר א געשעהענעם פּאַקט אז **אין צענטער פון אייראָפּע איז אויפגעשטעלט געוואָרען א ריזיגע בעוואָפענטע מאַכט, וואָס איהר איינציגע שטרעבונג און עקזיסטענץ בערעכטיגונג איז די האָפענונג אויף אַ רעוואַנש - מלחמה.** פראַנקרייך און ענגלאַנד האָבען שוין פון לאַנג געהאַט אַדורכגעלאָזט די צייט ווען די ענערגישע און תקיפדיגע אינטערווענץ וואָלט נאָך געקאָנט מאַכען א סוף צו דער אַליץ וואַקסענדער סכנה. עס וואָלט שוין געמוזט קאָסטען צופיל קרבּנות, ווען די מערב מלוכות זאָלען וועלען מיט כּוח אָנוואַרפען זייער ווילען דעם היטלער-דייטשלאַנד. עס איז אין א ריהה לענדער בעזונדערס אין ענגלאַנד, פאָרגעקומען אין דער עפענטליכער מיינונג א געוויסע „איבערשאַצונג פון די ווערטען". מען האָט זיך געטראַכט אז עס איז אפשר טאַקע נישט יושרדיג נישט צו אָנערקענען פאַר א גרויס פאָלק די גלייכבערעכטיגונג אויף אַלע געביטען און אויך אויף דעם געביט פון בעוואָפענונג. און עס איז אָבער געמאַכט געוואָרען דער דאָזיגער פעהלער אז אין דעם וואָס מען האָט אָפּגעזאָגט די פאַרשטעהער פון דער ווייַמאַרער רעפּובליק, האָט מען שטיל-שווייגענד מסכּים געווען פאַר די פאַרשטעהער פון א אַגרעסיווען רעזשים, וואָס האָט זיינע כּוונות אינגאַנצען נישט בעהאַלטען.

דאָס יאָהר 1935 קען בעטראַכט ווערען פאַר א סימבּאָל פון די צייטען, אין וועלכע מיר לעבען. די געשעהענישען האָבען זיך אין דעם יאָהר ענטוויקעלט אויף א דראַמאַטישען אופן **שוואַרצע וואָלקענס האָבען זיך בעוויזען אויפן האָריזאָנט און זיי זענען מיט יעדען חודש געוואָרען געדיכטער.** נייע פּראָבּלעמען זענען ענטשטאַנען פאַר דער מענשהייט. דאָס אַליץ איז געשעהן אין א פיבערהאַפטען טעמפּאָ און צום סוף יאָהר אפילו משוגענעם. אָבער אויף קיין איינעם פון די גרויסע פראַגען האָט דאָס פערגאַנגענע יאָהר נישט געגעבען קיין תשובה און קיין איינער פון די פּראָבּלעמען איז נישט געלעזט געוואָרען.

דער כראָנאָלאָגישער גאַנג פון די פּאָליטישע געשעהענישען פון יאָהר 1935 האָט זיך אָנגעהויבען ווי מיר האָבען שוין אָנגעוויזען מיט דער **שלום אָפענסיווע פון די גרויסע מערב אייראָפּעאישע מלוכות.** די דאָזיגע אָפענסיווע, וואָס איהר ערשטען שריט — די פראַנצויזיש-איטאַליענישע פערשטענדיגונג, האָט נאָך מעהר, ווי מיר האָבען עס געזעהן צום סוף יאָהר, פערשאַרפט די לאַגע אין אייראָפּע, האָט געליטען א פולשטענדיגען דורכפאַל.

דעם דריטען פעברואַר איז געקומען צו דער פראַנצויזיש-ענגלישער פערשטענדיגונג, צו וועלכער עס האָט שפּעטער געזאָלט צוטרעטען איטאַליען. די פערשטענדיגונג האָט געהאַט דעם ציל צו שאַפען אַנטוואָפענונגס קאָנווענץ, א קאָלעקטיווען זיכערהייטס-אָפּמאַך און קודם כּל א לופט-קאָנווענץ. די רוימישע און לאָנדאָנער פערשטענדיגונגען האָבען געשאַפען א קאָמפּלעקס, וואָס האָט אָנגעזאָגט די צוזאַמענאַרבייט פון דריי מערב מלוכות מיטן ציל צו פערפעסטיגען דעם שלום און אויפצוהאַלטען דעם סטאַטוס-קוואָ אין אייראָפּע.

די מלחמה שטימונגען זענען עטוואָס שוואַכער געוואָרען, בעזונדערס נאָכדעם ווי די פראַגע פון **פּלעביסציט אין סאַאַר געביט, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 13 יאַנואַר** און דער אויסגאַנג פון וועלכען מען האָט ערוואַרט מיט גרויס אונרוהיגקייט האָט נישט פערשאַרפט די לאַגע. דער רעזולטאַט פון פּלעביסציט איז געווען א גרויסער נצחון פאַרן היטלער רעזשים, א נצחון צו וועלכען מען מוז בעטאָנען, די אייראָפּעאישע מלוכות האָבען דעם היטלער רעזשים אַליין צוגעהאָלפען. נישט קוקענדיג וואָס דער פּלעביסציט האָט אַדורכגעפיהרט א אינטערנאַציאָנאַלע קאָמיסיע איז אָבער דאָרט דערלאָזט געוואָרען צו אַזאַ אונגעהערטען טעראָר פון די נאַצים, אז דער רעזולטאַט 92 פּראָצענט שטימען האָט קיינעם נישט געקענט איבּערראַשען. די אייראָפּעאישע מלוכות האָבען אַלזאָ בעשלאָסען איבערצוגעבען דייטשלאַנד דאָס סאַאַר געביט, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 1טען מערץ. הגם דער נצחון בעתן סאַאַר פּלעביסציט האָט געשטאַרקט דאָס בעוואוסטזיין פון דריטען רייך, **וואָס איז זיכער נישט געווען קיין טובה פאַרן שלום-געדאַנק.**

און שוין אין מערץ האָט ער דערפיהרט צו א ווייטערדיגער בעוואָפענונג פון דייטשלאַנד — איז אָבער אויף א געוויסען מאָמענט בעזייטיגט געוואָרען די אונרוהיגקייט, וואָס דער פּלעביסציט האָט געהאַט ארויסגערופען.

זיכער איז זייער שטראָפלאָזיגקייט האָט דייטשלאַנד דעם 14טען מערץ פערעפענטליכט דעם דעקרעט וועגען אַלגעמיינער מיליטער דינסט און וועגען שאַפען א מיליטערישען לופט פלאָט, דאָס איז געווען א פערלעצונג פון דער מיליטערישער קלויזולע פון ווערסאַילער טראַקטאַט און האָט געשאַפען א נייע געפעהרליכע לאַגע אין אייראָפּע, געענדיגט האָט זיך אָבער נאָר דערמיט וואָס די מלוכות האָבען אַרויסגעשיקט קיין בערלין פּראָטעסט נאָטעס געגען די בעוואָפענונגען.

נאָכדעם: די ענגלישע מיניסטאָרען האָאַר און אידען זענען נאָך אין דעמזעלבען חודש דעם 24 מערץ געפאָהרען קיין בערלין וואו זיי האָבען אונטערהאַנדעלט מיט היטלערן. דאַן איז אידען ווייטער געפאָהרען קיין מאָסקווע און וואַרשע, וואו ער האָט אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט סטאַלינען און דעם פערשטאָרבענעם מאַרשאַל פּילסודסקי.

דערווייל איז נאָך אין מערץ א חוץ די אויסגערעכנטע וויכטיגע פּאָליטישע געשעהענישען פאָרגעקומען די ווענעזעליסטישע רעוואָלוציע אין גריכענלאַנד, די מפּלה פון די ווענעזעליסטען וואָס האָבען אין דער אויסלענדישער פּאָליטיק רעפּרעזענטירט די איטאַליענישע ריכטונג און דער זיג פון די מאָנאַרכיסטען האָט צום סוף יאָהר דערפיהרט צו דער **צוריקשטעלונג פון דער מאָנאַרכיע אין גריכענלאַנד.** און דורכדעם געשטעלט דאָס אונטער דער השפּעה פון דער ענגלישער פּאָליטיק וואָס האָט אין זיצעריגען מאָמענט אין שייכות מיט די ענגליש - איטאַליענישע שפּאַנונג א גרויסע בעדייטונג.

אַפּריל שטעהט אונטערן צייכען פון דעם ענטפער פון די מערב מלוכות אויפן שריט פון דער דייטשער דיפּלאָמאַטיע. ד.ה. אויף דעם איינזייטיגען איבעררייסען די מיליטערישע פאַרשריפטען פון ווערסאַילער טראַקטאַט.

נאָךאיידער עס איז פאָרגעקומען די פעלקער ליגע פערזאַמלונג וועגען דער דאָזיגער פראַגע איז אין דעם **קליינעם איטאַליענישען שטעטעל שטרעזאַ פאָרגעקומען א וויכטיגע בעראַטונג פון די פיהרער פון דער ענגלישער פראַנצויזישער און איטאַליענישער פּאָליטיק**, אויף וועלכער עס איז געשאַפען געוואָרען דער פראָנט פון די דריי מלוכות געגען דער אַגרעסיווער דייטשער פּאָליטיק.

דעם 17 אַפּריל האָט די פעלקער-ליגע איינשטימיג אָנגענומען די ענגליש-פראַנצויזיש-איטאַליענישע רעזאָלוציע, וואָס פערורטיילט דאָס איינזייטיגע ברעכען דורך דייטשלאַנד דעם ווערסאַילער טראַקטאַט, עס איז געשאַפען געוואָרען א קאָמיטעט פון 13, וואָס האָט געדאַרפט אויסאַרבייטען סאַנקציעס געגען מלוכות וואָס וועלען אין דער צוקונפט ברעכען אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען. שטרעזאַ קען אַלזאָ בעטראַכט ווערען אלס דעם העכסטען פּונקט פון דער שלום אָפענסיווע.

אָבער אינגיכען האָט זיך אָנגעהויבען א ריקציע, וואָס האָט דערפיהרט צו צוקלאַפּען דעם פראָנט פון שטרעזאַ און צו א איטאַליעניש- ענגלישען קאָנפליקט מיט אַלע פערוויקלונגען, וואָס מיר האָבען איבערלעבט צום סוף פון פערגאַנגענעם יאָהר.

אין מאַי און יוני זענען פאָרגעקומען א ריהה **קאָנפערענצען און אונטערהאַנדלונגען וועגען דעם מזרח פּאַקט**, וועלכער איז אָבער צווישען אַנדערעם צוליב פּוילישען ווידערשטאַנד נישט צושטאַנד געקומען.

דעם 2טען מאַי איז אין פּאַריז געצייכענט געוואָרען דער פראַנצויזיש - סאָוויעטישער אָפּמאַך פון געגענזייטיגער הילף, וועלכער איז אָבער ביז צום היינטיגען טאָג נאָך נישט ראַטיפיצירט געוואָרען, אין א פּאָר טאָג אַרום איז מיניסטער לאַוואַל געפאָהרען קיין וואַרשע און מאָסקווע. נאָך א וויזיט פון צוויי טעג אין וואַרשע, איז לאַוואַל אוועקגעפאָהרען קיין מאָסקווע פון וואו ער איז צוריקגעקומען שוין צו דער לויה פון מאַרשאַל פּילסודסקי, אין קראָקאָ האָט ער אָפּגעהאַלטען א לענגערע בעראַטונג מיט געריגען וואָס איז אויך געהאַט געקומען צו דער לויה.

אינדערזעלבער צייט ד.ה. דעם 16טען מאַי איז אונטערגעשריבען געוואָרען א צווייטער אָפּמאַך, וואָס האָט געזאָלט פערטרעטען דעם מזרח-פּאַקט און נעמליך דער טשעכיש סאָוויעטישער אָפּמאַך פון געגענזייטיגער הילף.

פראַנקרייך פיהרט ווייטער אונטערהאַנדלונגען וועגען שאַפען עפּעס א סיסטעם פון אויטאָמאַטישער הילף און דערווייל **פּלאַצט אויף די אַביסינישע באַמבּע, וועלכע דראָט איבּער דער גאַנצער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע אין אייראָפּע** און דערפיהרט צו ענדערונגען פון פראַנצויזישען שטאַנדפּונקט פון איין זייט און ענגלישען פון דער צווייטער אויפן געביט פון אַזוי גערופענע אויטאָמאַטישער הילף און צו דער סכנה פון א מלחמה אין אייראָפּע.

אָנגעהויבען האָט עס זיך שוין דעם 20 מאַי, אַביסיניען האָט אַריינגעטראָגען אין סעקרעטאַריאַט פון דער פעלקער ליגע א אָנקלאַגע אויף איטאַליען; געגען דעם אָנזאַמלען אויף איהר גרעניץ מיליטער און קריגס מאַטעריאַל דורך איטאַליען. דער קאָמפּליצירטער אַפּאַראַט פון דער פעלקער ליגע הויבט אָן לאַנגזאַם צו פונקציאָנירען.

די אייראָפּעאישע דיפּלאָמאַטיע האָט דערווייל זיך צו פערנעהמען מיט נאָך א סענסאַציע וואָס עס שטעלט מיט זיך פאָר דאָס **אונטערשרייבען דעם ענגליש - דייטשען ים - אָפּמאַך פון** 18טען יוני. לויטן אָפּמאַך קען דייטשלאַנד האָבען א פלאָט וואָס זאָל בילדען 35 פּראָצענט פון ענגלישען פלאָט, דער דאָזיגער אָפּמאַך רופט אַרויס א בעאונרוהיגונג אין פראַנקרייך, וואָס זעהט דערין א סימן אז ענגלאַנד דערווייטערט זיך פון דער געמיינזאַמער ליניע.

דעם 10טען יולי פאָדערט אַביסיניען צוזאַמענצורופען דעם ראַט פון דער פעלקער ליגע, דער ראַט קומט זיך אָבער צוזאַמען ערשט דעם 3 אויגוסט און עס ווערט געשאַפען א איטאַליעניש - אַביסינישע אַרביטראַזש קאָמיסיע. דעם 16טען אויגוסט קומט פאָר א היסטאָרישע קאָנפערענץ אין פּאַריז אין וועלכע עס בעטייליגען זיך ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַליען, עס דאַרף געפינען ווערען א קאָמפּראָמיס אין דער אַביסינישער פראַגע. איטאַליען וויל אָבער נישט הערען פון קיין שום קאָמפּראָמיסען און שיקט בסדר געוועהר און אַמוניציע קיין אַפריקא. די שפּאַנונג וואַקסט פון טאָג צו טאָג. די פעלקער ליגע מאַכט פערצווייפעלטע בעמיהונגען צו ליקווידירען דעם סכסוך, אָבער אָהן ערפאָלג. ענגלאַנד הויבט אָן צו קאָנצענטרירען איהר פלאָט אויפן מיטעללענדישען ים און **דעם דריטען אָקטאָבער איז דאָס איטאַליענישע מיליטער אַריין קיין אַביסיניען און עס הויבט זיך אָן די מלחמה.** דעם 7טען אָקטאָבער ווערט איטאַליען דורך א איינשטימיגען בעשלוס פון דער פעלקער-ליגע אָנערקענט אלס דער אַנגריפער און עס הויבט זיך אָן די צייט פון די סאַנקציעס וועלכע געדויערט ביזן היינטיגען טאָג און וואָס האָבען אין דעצעמבער געזאָלט פערשאַרפט ווערען דורך דעם פערבאָט אויף נאַפט.

פרעמיער לאַוואַל, זעהענדיג אז די איטאַליעניש-ענגלישע שפּאַנונג וואַקסט, וויל ראַטעווען דעם שלום אין אייראָפּע אויפן חשבון פון אַביסיניען. עס קומען די בעריהמטע האָאַר-לאַוואַל שלום פאָרשלאַגען.

די ווייטערדיגע געשעהענישען זענען נאָך פריש אין זכּרון. אין ענגלאַנד קומט פאָר א ווענדונג אין דער לאַגע, האָאַר מוז דימיסיאָנירען און דער גאַנצער פּלאַן ווערט בעגראָבען. פרעמיער לאַוואַל האַלט אָפּ א נצחון אין פּאַרלאַמענט אָבער אויפן אַביסיניש-איטאַליענישען פראָנט איז די לאַגע צום אָנהויב פון נייעם יאָהר נאָך ווייט נישט אויפגעקלערט. עס האָט זיך אָנגעהויבען א ערפאָלגרייכע אַביסינישע אָפענסיווע וואָס מאַכט צונישט די ביז איצטיגע איטאַליענישע עראָבערונגען, דער אויסגאַנג פון קאָנפליקט אין אַפריקא איז נאָך ווייטער פערהילט אין א געדיכטען שלייער און קיינער ווייסט נישט וואָס דאָס יאָהר 1936 וועט ברענגען.

פון אַנדערע ענדערונגען אין אייראָפּע דאַרף נאָך אָנגעוויזען ווערען אויף דער **ענדערונג פון אַמט פון טשעכאָסלאָוואַקישען פּרעזידענט** נאָך דער רעזיגנאַציע פון דעם אַלטען פּרעזידענט מאַסאַריק איז אויסגעוועהלט געוואָרען דער ביז איצטיגער אויסערן מיניסטער בענעש. אין עגיפּטען האָט זיך געשאַפען די נאַציאָנאַלע בעוועגונג און האָט דערפיהרט אז עס איז צוריקגעשטעלט געוואָרען די קאָנסטיטוציע. דאָס וויכטיגסטע געשעהעניש וואָס האָט אפשר א גרעסערע בעדייטונג ווי די איטאַליעניש-אַביסינישע מלחמה איז דער פּאַקט וואָס אויפן ווייטען מזרח האָט זיך **אָנגעהויבען דאָס אַריינדרינגען פון יאַפּאַן אין כינאַ.** דער דאָזיגער פּראָצעס וואָס געפינט זיך איצט אין זיין אָנהויב סטאַדיום קען ווערען געפעהרליך פאַר דער בריטישער אימפּעריע. פון ווייטען מזרח דראָהען דעריבער געפעהרליכע פערוויקלונגען.

פּוילען אין יאָהר 1935

דאָס יאָהר 1935 שטעהט אין פּוילען פולשטענדיג אונטערן צייכען פון טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי. דער דאָזיגער טראַגישער מאָמענט אין דער געשיכטע פון פּוילען איז געקומען באַלד נאָכדעם ווי עס איז אָנגענומען געוואָרען די נייע קאָנסטיטוציע. די אונטערשריפט פון מאַרשאַל פּילסודסקי אויף דעם דאָזיגען קאָנסטיטוציע אַקט איז געווען זיין לעצטע אונטערשריפט אין לעבען.

באַלד נאָכן טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז אָנגענומען געוואָרען די נייע וואַהל-אָרדינאַציע צום סיים און סענאַט און אין די לעצטע טעג פון יוני און ערשטע טעג יולי און דעם 10טען יולי איז פאָרגעקומען די פונאַנדערלאָזונג פון סיים און סענאַט.

מיטן דאָזיגען טאָג האָט זיך געענדיגט דער קאַמף וועגען דער מלוכה אָרדנונג אין פּוילען.

דעם 8-טען סעפּטעמבער זענען פאָרגעקומען וואַהלען צום סיים און סענאַט לויט דער נייער וואַהל אָרדינאַציע וואָס בעזייטיגט פּאָליטישע פּאַרטייען פון איינפלוס אויף די קאַנדידאַטורען. די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען האָבען געענטפערט מיט פּראָקלאַמירען א בּאָיקאָט פון די וואַהלען. אין די וואַהלען האָבען זיך בעטייליגט אַנ'ערך 42 פּראָצענט וועהלער וואָס די אָפּאָזיציע האָט בעטראַכט אלס א פּאָליטישען ערפאָלג.

דעם 13טען אָקטאָבער זענען פאָרגעקומען בעדייטענדע ענדערונגען אין דער רעגירונג. די רעגירונג פון פּרעמיער סלאַוועק וואָס איז געשאַפען געוואָרען נאָך פּרעמיער קאָזלאָווסקיס רעזיגנאַציע האָט זיך אָנגעגעבען אין דימיסיע און עס איז געשאַפען געוואָרען א נייע רעגירונג מיטן ביזאיצטען אויסערן מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי אלס פּרעמיער און קוויאַטקאָווסקי אלס וויצע פּרעמיער.

די נייע רעגירונג הויבט אָן אַרבייט אונטער דער לאָזונג פון ווירטשאַפטליך און פינאַנציעלער בעסערונג. גלייכצייטיג וואַרפט די נייע רעגירונג די לאָזונג פון צוזאַמענאַרבייט מיט די ברייטעסטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג כדי צו סאַנירען די ווירטשאַפט און שטויסען זי אויף נייע וועגען מיטן ציל צו בעקעמפען דעם קריזיס און געבען בעשעפטיגונג דעם יונגען דור.

די איצטיגע רעגירונג איז ערשטע רעגירונג וואָס איז געשאַפען געוואָרען נאָך טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי נאָכן בעשטימען נייע קאָנסטיטוציע און לויטן ווילען פון מלוכה פּרעזידענט וועלכער האָט לויט דער נייער קאָנסטיטוציע פערברייטערטע רעכט.

די איצטיגע רעגירונג האָט בעקומען ספּעציעלע פולמאַכטען, וואָס זענען גילטיג ביז'ן 15-טען יאַנואַר מיטן ציל צו דערפיהרען צו גלייכגעוויכט פון בודזשעט און צוריקצושטעלען די ווירטשאַפטליכע יסודות.

ערשטער דאָקומענט וועגען יודען אין דייטשלאַנד

אַ מערקווירדיגע בעהויפּטונג בנוגע די ערשטע דייטשע יודען?

היינט דערמאָהנען מיר זיך אין אַ דאַטום, ווען ס'איז צום ערשטען מאָל אַרויסגעלאָזען געוואָרען אַ דאָקומענט בנוגע די יודען אין דייטשלאַנד. דאָס איז דער דאָקומענט, וואָס קייזער קאָנסטאַנטין האָט אַרויסגעלאָזען אין ב׳ טבת רפ״א, דאָס איז מיט 1615 יאָהר צוריק, אין וועלכען עס רעדט זיך וועגען דעם, אַז „יודען אין דייטשלאַנד מוזען צאָהלען סטייערן גלייך מיט די בירגער פון לאַנד". צי ס'איז נאָך פריהער ערשינען וועלכע ס'איז דאָקומענט בנוגע יודען אין דייטשלאַנד איז אומבעוואוסט. דער דערמאָנטער דאָקומענט איז געבליבען פערצייכענט אין דער געשיכטע, און פון אַנדערע דאָקומענטען פאַר איהם איז נישטאָ קיין שום זכר.

וועגען דער צייט, ווען יודען זענען צום ערשטען מאָל אָנגעקומען אין דייטשלאַנד זענען נישט פערהאַן קיין בעקאַנטע אַבסאָלוט בעשטימטע פאַקטען. יענע צייט פערלירט זיך אין נעבעל פון אַלטערטום. אין גרעץ׳ס געשיכטע פון די יודען ווערט איבערגעגעבען אַ בעהויפּטונג, אַז די ערשטע יודען אין דייטשלאַנד זענען געבוירען געוואָרען אין דעם דאָזיגען לאַנד גופא אויף פאָלגענדען אופן: לויט דער דאָזיגער בעהויפּטונג האָט זיך געפונען אַ לעגיאָן פון דייטשען שבט וואַנגיאָני אין דער רוימישער אַרמעי, וואָס האָט בעלאַגערט ירושלים אונטער דער קאָמאַנדע פון טיטוס׳ן. אַט דער לעגיאָן פון דייטשען שבט, וואַנגיאָני, זאָל האָבען אַנטייל גענומען אין דער צושטערונג פון דער הויפּט שטאָט פון יודישען לאַנד, און נאָך דעם וואָס די רוימישע אַרמעי האָט בעזיגט די יודען האָט מען די דאָזיגע דייטשע סאָלדאַטען ערלויבט זיך אויסצוקלויבען פון די שענסטע יודישע פרויען אַלס שקלאַפען און זיי מיטצונעהמען מיט זיך אַהיים קיין דייטשלאַנד. זיי די וואַנגיאָני׳ס מיט זייערע יודישע שקלאַפינ׳ס, וועלכע זיי האָבען געמאַכט פאַר זייערע ווייבער, האָבען זיך בעזעצט אין געגענד פון רהיין אַרום קעלן, מיינץ און וואָרמס. די דאָזיגע פערשלעפטע יודישע פרויען האָבען געהאַט קינדער פון די וואַנגיאָני׳ס און אַזוי ווי זייערע מענער זענען געווען האַלב חילד און געצענדינעריש, האָבען זיי, די פרויען, געזאָרגט דערפאַר, אַז זייערע קינדער זאָלען זיין יודען, און אויף אַזאַ אופן זאָלען האָבען ענטשטאַנען די ערשטע יודען אין דייטשלאַנד. אַט די דאָזיגע בעהויפּטונג, וואָס קלינגט אַזוי פאַנטאַסטיש, איז קיינמאָל נישט בעשטעטיגט געוואָרען. ס'איז געווען אוממעגליך, אַז מען זאָל געפינען פאַר איהר וועלכע עס איז בעשטעטיגונג. זי איז מן הסתם טאַקע נישט מעהר ווי אַ פאַנטאַזיע.

אַלס פאַקט ווערט אָנגענומען, אַז די ערשטע יודען אין דייטשלאַנד זענען געקומען מיט דער רוימישער אַרמעע, וועלכע האָט זיך אַריינגעריסען אין יענעם לאַנד, און האָט פערנומען די אויבענדערמאָנטע פלעצער אַרום דעם רהיין, וואו עס האָבען זיך טאַקע געפונען די ערשטע יודישע קהלות אין דייטשלאַנד. דאָס מיינט אויך, אַז יודען געפינען זיך אין דייטשלאַנד ווייניגסטענס 1650 יאָהר. אגב — דאָך האָט מען זיי נישט אויפגעהערט פון דאָרט צו טרייבען ביז היינט צו טאָג.

דער דערמאָנטער דאָקומענט, אין וועלכען ס'רעדט זיך צום ערשטען מאָל וועגען יודען אין דייטשלאַנד, איז אַרויסגעגעבען געוואָרען, ווי שוין געזאָגט, אין ב׳ טבת רפ״א, וואָס איז אויסגעפאַלען דעם 11־טען דעצעמבער 321. דער רוימישער קייזער, וועלכער האָט דעם דאָקומענט אַרויסגעגעבען האָט געהייסען: קאַיוס פלאַוויוס וואַלעריוס אוירעליוס קלאַודיוס קאָנסטאַנטין. ער איז בעשטימט געוואָרען אַלס קייזער פון רוימישען רייך אין 306. ער האָט זיך אַרויסגעצייגט פאַר אַ גוטען קייזער. צווישען אַנדערעס האָט ער אַרויסגעגעבען בעפעהלען, דאָס מען זאָל זיין טאָלעראַנט צו די קריסטען, און נאָכהער האָט ער בעזייטיגט די געצען־דינעריי אין רוים און ערקלעהרט דאָס קריסטענטום פאַר דער הערשענדער רעליגיע פון דעם לאַנד. ער האָט אויך געהאַט אַ קאָרעקטע שטעלונג צו די יודען, וועלכע זענען געבליבען יודען, דאָס הייסט צו די יעניגע יודען וועלכע האָבען נישט אָנגענומען דאָס קריסטענטום.

אַזוי ווי קייזער קאָנסטאַנטין האָט אויך געהערשט אויף דעם רהיין געגענד פון דייטשלאַנד, וואו עס האָבען זיך שוין געפונען אחינו בני ישראל, האָט ער אַרויסגעלאָזט דעם אויבענדערמאָנטען דאָקומענט, וועלכער האָט בעשטימט, אַז אין דייטשלאַנד זאָלען פאַר יודען עקזיסטירען די זעלבע בעדינגונגען, ווי עס האָבען שוין עקזיסטירט דאַמאָלט אין דעם רוימישען רייך בכלל, און וואָס האָבען איינגעשלאָסען, אַז יודען זאָלען האָבען פולע ציווילע רעכט, און זאָלען קענען האַנדלען פריי. די איינציגע זאַכען, וואָס עס זענען זיי געווען פערבאָטען זענען געווען: זיי האָבען נישט געטאָרט בעקעהרען אַנדערע צום יודענטום; זיי האָבען נישט געטאָרט האָבען קריסטען אַלס שקלאַפען; און זיי האָבען נישט געקענט פערנעהמען קיין אַמטען אין שטאַאַט.

אגב, די היינטיגע הערשער פון דייטשלאַנד, די היטלעריסטען, ווילען הפנים זיך צוריקקעהרען צו אָט יענעם צושטאַנד, וואָס האָט געהערשט מיט איבער 1600 יאָהר צוריק. אָבער זיי מאַכען די לאַגע אומפערגלייכבאַר פיל ערגער ווי דעמאָלט, ווייל זיי נעהמען צו פון די יודען אויך די ציווילע רעכט און די מעגליכקייטען צו האַנדלען. אָט אַזוי זעהט עס אויס מיט דעם „פּראָגרעס" אין דייטשלאַנד. פאַר די יודען איז דאָרט געוואָרען ערגער ווי צוריק מיט איבער 1600 יאָהר. טאַ, געהט זאָגט, אַז ד״ר מאַקס נאָרדוי איז נישט געווען גערעכט, ווען ער האָט ערקלעהרט, אַז געוויסע פעלקער ווערען אַטאַוויסטיש; זיי קעהרען זיך צוריק צו אַ צושטאַנד פון באַרבאַריי, און די ציוויליזאַציע ווערט ביי זיי, און דורך זיי אין דער גאַנצער וועלט דעגענירירט.

היסטאָריקוס (צייט)

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

בעטלער (מיט ליידיגען אַרבעל): נישט אַלעמאָל, מאַדאַם, בין איך געווען אין דעם צושטאַנד ווי איצטער.

פרוי: איך ווייס עס. מיט אַ פּאָר חדשים צוריק האָב איך אייך געזעהען הינקענדיג אויף אַ פוס.

* * *

נו, יאַנקעל, וואָס מאַכסטו עפּעס? רופט זיך אָן איין פריינט צום צווייטען. „זעהסט מיר אויס עפּעס שלעכט, ביזטו געווען קראַנק?

יאַנקעל האָט מיט מאַטערניש אויפגעהויבען די האַנט און זיך אָפּגעווישט דעם שטערן.

„ניין", האָט יאַנקעל געענטפערט, „איך בין נישט געווען קראַנק. די אַרבייט מאַכט פון מיר אַ תל, אַרבייט פון 7 פריה ביז 6 פאַר נאַכט און בלויז איין פרייע שעה. קאַנסטו זיך פאָרשטעלען אַזאַ שקלאַפעריי!"

„טאַקע שלעכט" האָט געענטפערט דער פריינד, „און ווי לאַנג אַרבייטסטו דאָס אַזוי שווער?"

„כ'בין דאָרט נאָך נישט געווען. איך הויב ערשט אָן מאָרגען".

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל
ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

פאַרבערייטונגען צום מזרח - יריד אין תל - אביב

תל־אביב. אויפן יעהרליכען צוזאַמענפאָהר פון די אינזשינערען און אַרכיטעקטען אין א״י האָט ה׳ יעווזעראָוו דירעקטאָר פון מזרח־יריד זיך געווענדעט מיט אַן אויפפאָרדערונג צו אָרגאַניזירען אויף דעם מזרח־יריד אַ ספּעציעלער בוי־אָפּטיילונג, וואָס זאָל אויך אַרומנעהמען אַלע פּראָבלעמען, וואָס האָבען אַ שייכות צו דער אַרכיטעקטור. אין צענטער פון דער דאָזיגער אויסשטעלונג דאַרף שטעהן דאָס „הויז פון אייגענער אויסאַרבייטונג", ד. ה. אַ הויז, וואָס זאָל זיין אויפגעבויט אין גאַנצען פון „תוצרת הארץ".

תל־אביב. אין די טעג פון מזרח־יריד וועט אָפּגעהאַלטען ווערען אַן אינטערנאַציאָנאַלער קאָנקורס פון קלאַנג־פילמען פאַר די לענדער אויפן נאָהענטען מזרח.

תל־אביב. צו די לענדער, וואָס וועלען זיך בעטייליגען אין מזרח־יריד, זענען איצט צוגעקומען פראַנקרייך און פינלאַנד. די טעג איז שוין געקומען צו פאָהרען דער פינלענדישער ספּעציעלער שליח צום יריד.

פון דער טעטיגקייט פון העבּרעאישען וועלט - פערבאַנד

תל־אביב. דער צענטראַל־קאָמיטעט פון העבּרעאישען וועלט־פערבאַנד טרעט איינגיכען צו אַרויסצוגעבען אַ מאָנאַטליכען איבערזיכט פון דער העבּרעאישער בעוועגונג אויף דער גאַנצער וועלט. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערען אַלע רעדאַקציעס פון קולטור־אינסטיטוציעס געבעטען צוצושיקען אַלץ, וואָס עס ערשיינט אין העבּרעאיש. דאַמגליכען טרעט דער העבּרעאישער וועלט־פערבאַנד צו אַ פערברייטערטער אָרגאַניזירטער אַקציע פון דער העבּרעאישער בעוועגונג אין פערשידענע לענדער.

די דאָקומענטען פון לכיש שטאַמען פון מלך צדקיהו׳ס צייטען

ירושלים. די פערעפענטליכונג פון די דאָקומענטען פון לכיש האָט אַרויסגערופען צווישען די געלעהרטע אין א״י אַ פּאָלעמיק וואָס האָט געבראַכט צו איבעראַשענדע רעזולטאַטען.

מיט אַ יאָהר צוריק האָט דער ענגלישער אַרכעאָלאָג ג. ל. סטאַרקע ענטדעקט אין תל־אַדהיר, דעם אַמאָליגען לכיש, שערבלעך פון וועלכע דער גרעסטער טייל זענען בריף צו איינעם מיטן נאָמען יאוש, פיר פון די שערבלעך האָט פּראָפ. טאָרטשינער פון דער העבּרעאישער אוניווערזיטעט פערעפענטליכט אין „כנסת". די שפּראַך זייערע איז אַ ריינע און אַ זעהר שיינע תנ״ך שפּראַך. פּראָפ. טאָרטשינער האָט אָנגענומען, אַז די שערבעלעך שטאַמען פון מלך יהויקים׳ס צייטען. ד.ה. אַרום 11 יאָהר פון פאַרן חורבן און דער נביא, וואָס ווערט אין זיי דערמאָהנט איז אוריהו, איצט קומען אָבער אַנדערע יודישע געלעהרטע ווי ש. יעווין, ח. ילון און דער עיקר ה. א. גינזבורג, און וואַרפען איין דעם גאַנצען בנין, וואָס פּראָפ. טאָרטשינער האָט אויפגעשטעלט, און בעהויפּטען אַז די בריף שטאַמען פון 539־8 פאַר דער קריסטליכער צייטרעכנונג, ד.ה. אַ יאָהר פאַרן חורבן.

פּראָפ. טאָרטשינער האָט געמוזט מודה זיין, אַז זיינע קריטיקער זענען גערעכט, איצט איז נישטאָ קיין שום ספק, אַז די דאָזיגע בריף שטאַמען פון דעם לעצטען יאָהר פון מלך צדקיהו׳ס הערשאַפט, און עס איז זעהר מעגליך אַז דער נביא וואָס ווערט אין זיי דערמאָנט, איז ירמיהו.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

Doktór
Henrykowski
ספּעציעל - אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
טראַוגוטאַ 9 טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג

יודישע פּראָטעסטען אין דער גאַנצער וועלט געגען דעם לעגיסלאַטיוו־ראַט

בערלין, (יט״אַ). אין „געמיינדע בלאַט" אָרגאַן פון דער בערלינער קהלה, ווערט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָנקינדיגונג פון דעם לעגיסלאַטיוו־ראַט אין א״י געזאָגט צווי. אַנד.:

עס איז נישטאָ קיין צווייפעל אַז די האַלטונג פון דער יודישער דעלעגאַציע און פון דעם א״י׳דיגען יודענטום וועט אומעטום בעקומען אַן איינשטימיגע אונטערשטיצונג. מען דאַרף האָפען ־ אַז דער פּלאַן וועט נישט פערווירקליכט ווערען, כל זמן עס וועט נישט דערגרייכט ווערען אַ פערשטענדיגונג מיט די יודישע פאַרשטעהער.

סאַלאָניקי (יט״אַ). די אָנקינדיגונג פון דעם לעגיסלאַטיוו ראַט אין א״י האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפרעגונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין גריכענלאַנד. די יודישע צייטונגען ווידמען דער טוי געשאַפענער לאַגע אויספיהרליכע אַרטיקלען, אין סאַלאָניקי און אַנדערע שטעט זענען פאָרגעקומען צאָהלרייכע פּראָטעסט־פערזאַמלונגען געגען דעם לעגיסלאַטיוו ראַט אין א״י.

נאַכלעסיגקייט
(סאָוויעטישער פעליעטאָן) פון ב. טרען

דער מיליציע־בעאַמטער, וואָס האָט דעם אויפזיכט איבער די פּאַספּאָרטען אינ׳ם קינישענער געגענד, האָט אויף אַ פּאַספּאָרטען־בלאַנק אָנגעשריבען דעם פאַמיליען־נאָמען ליקאָ״ו, אָנגעקוואָלען פון דעם גרויסען אויפטו, און ווענדענדיג זיך צו דעם מענשען, וואָס איז געשטאַנען נעבען איהם, האָט ער געזאָגט:

— דאָ האָט איהר דאָס דאָקומענטעל. און זעהט, ווי שעהן דער פּאַספּאָרט אייערער איז — אַ בייאינקער, אַ פרישינקער.

— אמת — האָט דער מענש צוגעגעבען — דער פּאַספּאָרט איז זעהר אַ שעהנער. אַ פערגעניגען צו קוקען אויף איהם. איך האָב אָבער מורא, אַז ס'קען נאָך אַרויסקומען אַ מיספערשטענדניש. דאָרים, פערשטעהט איהר מיך, איך הייס ליקאָוו. און איהר האָט מיין נאָמען אָנגעשריבען אַזוי, אַז מען קען דאָס לייענען אי ליקאָ״ו, אי לעקאָוו, אי לאַקאָ״ו. די „אי" איז ביי אייך נישט קיין קלאָרע...

— נאַרישקייטען, — האָט דער פּאַספּאָרטען־שרייבער געזאָגט. — אַלע קענען זעהן, אַז דאָס מאַכט „ליקאָ״ו". אמת טאַקע, אין קיין אוניווערזיטעטען האָבען מיר זיך נישט געלערענט, און די האַנדשריפט איז ביי אונז נישט קיין געהויבענע. אָבער — ס'מאַכט „ליקאָ״ו"...

— ס'איז אָבער פונדעסטוועגען פאָרט נישט אַזוי קלאָר. און איהר ווייסט דאָך, פון אַ קלייניגקייט קען ביי אונז אַמאָל אַרויסקומען אַ מיספערשטענדניש און ס'קען קומען צו אונאַנגענעהמליכקייטען...

— זאָרגט זיך נישט, בירגער — האָט דער פּאַספּאָרטען־שרייבער בערוהיגט דעם מענשען. — ווען די מיליציע פון דער אַרבייטער און פּויערים־רעפּובליק גיט אייך אַרויס אַ פּאַספּאָרט, מעגט איהר זיין זיכער, אַז ס'וועט נישט זיין קיין מיספערשטענדניש און איהר וועט קיין אונאַנגענעהמליכקייטען נישט האָבען.

און דער בירגער ליקאָוו, וועלכער איז נאָר וואָס אַרויס פון דער רויטער אַרמעע, האָט גענומען דעם נייעם פּאַספּאָרט און האָט זיך מיט איהם אַרויסגעלאָזט אויפ׳ן ברייטען וועג פון לעבען.

מ'דאַרף אָבער פונדעסטוועגען דאָך זאָגען דעם אמת, אַז אינגאַנצען אומגערעכט איז דער בירגער ליקאָוו נישט געווען. זיין נאָמען איז אין פּאַספּאָרט געווען אָנגעשריבען אַזוי, אַז מ'האָט טאַקע נישט געקענט וויסען, צי ער הייסט ליקאָוו אָדער לעקאָ״ו, אָדער גאָר לאַקאָוו. אָבער דער בירגער ליקאָ״ו איז דאָך געווען רוהיג. ער האָט געגלויבט, אַז איבער אַזאַ קלייניגקייט וועט ער דאָך קיין אונאַנגענעהמליכקייטען נישט האָבען.

געקראָגען אַ שטעלע האָט דער בירגער ליקאָ״ו אינ׳ם קינישענער געהילץ־זאַוואָד, וואָס טראָגט דעם נאָמען „לעגינס געבאָט". ער האָט דאָרט געאַרבייט און האָט קיין שום אונאַנגענעהמליכקייטען נישט געהאַט. און אַזוי וואָלט עס אפשר ווייטער געגאַנגען און עס וואָלט גאָרנישט געשעהן, אָבער אין מיטען דערינען האָט מען גענומען דעם בירגער ליקאָ״ו־לעקאָ״ו־לאַקאָוו און מען האָט איהם אַוועקגעשיקט אין דער שטאָט איוואַנאָוואָ, ער זאָל דאָרט אויפנעמען אַ טעכנישען קורס פון דריי חדשים. פאַר׳ן קורס האָט געדאַרפט צאָהלען דער געהילץ־זאַוואָד. אויך די שכירות פאַר די דריי חדשים האָט ליקאָ״ו געדאַרפט בעקומען פון דעם געהילץ־זאַוואָד.

ליקאָ״ו איז געווען זעהר צופרידען דערפון. ער האָט זיך געלערנט פלייסיג. און ווען ער האָט פונ׳ם זאַוואָד געקריגען אַ צושריפט, אַז מ'האָט איהם אַרויסגעשיקט געלד, איז ער געווען נאָך מעהר צופרידען און איז באַלד אַוועק אויף דער פּאָסט מיט דעם צושריפט צו קריגען דאָס געלד.

— ווייזט אייער פּאַספּאָרט — האָט איהם דער פּאָסט־בעאַמטער געזאָגט.

— אָט האָט איהר מיין פּאַספּאָרט.

— דער פּאַספּאָרט טויג נישט.

— פאַרוואָס טויג ער נישט?

— גאַנץ איינפאַך. דאָס געלד איז אַרויסגעשיקט געוואָרען אויפ׳ן נאָמען ליקאָוו, און לויט׳ן פּאַספּאָרט הייסט איהר גאָר לעקאָ״ו, אָדער לאַקאָוו, איז דעריבער איינס פון די צוויי: אָדער דאָס געלד איז נישט פאַר אייך, אָדער דער פּאַספּאָרט איז נישט אייערער.

אַן איבעראַשטער פון דער אייזערנער לאָגיק, וואָס דער פּאָסט־בעאַמטער האָט אַרויסגעוויזען, האָט ליקאָוו געזאָגט:

— דאָ, פערשטעהט איהר מיך, איז אַ מיספערשטענדניש. איך בין דער ריכטיגער ליקאָ״ו און דער פּאַספּאָרט איז טאַקע מיינער. עס איז נישט מעהר, דער פּאַספּאָרטען־שרייבער אין מיין שטאָט קינישמאַ האָט אַ האַנדשריפט, וואָס איז נישט פון די גאָר געהויבענע. ער שרייבט זעהר נישט קלאָר, און דערצו נאָך איז ער זעהר נאַכלעסיג. ער סטאַרעט זיך נישט...

— מעגליך, — האָט דער פּאָסט־בעאַמטער זיך נישט געשפּאַרט. — אָבער קיין עקספּערט אויף האַנדשריפטען בין איך נישט. וועגען דעם דאַרפט איהר זיך ווענדען צו אַ גראַפאָלאָג; ער וועט זיך אפשר אין דעם קענען פונאַנדערקלויבען. דאָס געלד אָבער וועל איך אייך נישט אַרויסגעבען. איך האָב קיין רעכט נישט דערויף, ווייל לויט׳ן פּאַספּאָרט זענט איהר נישט ליקאָ״ו, נאָר לעקאָוו, אָדער אפשר גאָר לאַקאָ״ו.

„וואָס־זשע זאָל איך טון?" — אַזאַ פראַגע האָט דער אָרימער ליקאָ״ו געשטעלט אין אַ בריף (צו דער „פּראַוודאַ"). — „איך וואָלט איצט געדאַרפט פאָהרען אין דער שטאָט קינישמאַ קאָרעגירען מיין פּאַספּאָרט. אָבער כדי צו פאָהרען אַהין, מוז איך האָבען געלד. אויף הוצאות, און דאָס געלד, וואָס איך דאַרף קריגען, גיט מען מיר נישט אַרויס."

ליקאָוו קען זיך קיין עצה נישט געבען.

דערמאָנט דאָס נישט די געשיכטע מיט דעם מיליטערישען איבערשרייבער אין די צייטען פון פּאַוועל דעם ערשטען? יענער איבערשרייבער האָט צונויפגעמישט די אותיות, און עס איז אַרויסגעקומען, אַז אינ׳ם צאַר׳ס הויף געפינט זיך אַ פּאָרוטשניק מיטן נאָמען „קיזשע", כאָטש אַזאַ פּאַרשוין איז גאָר אינגאַנצען אויף דער וועלט נישט געווען. און דער פּאַספּאָרטען־שרייבער פון דער שטאָט קינישמאַ האָט גענומען אַ לעבעדיגען מענשען און ביי איהם אינגאַנצען צוגענומען דעם נאָמען...

און דער בירגער ליקאָוו דרעהט זיך אַרום ווי אויפ׳ן עולם התוהו און ווייסט נישט, ווי ער הייסט און ווער ער איז. ס'איז פאַר איהם נישט קלאָהר, צי ער איז ליקאָוו, אָדער לעקאָוו, אָדער אפשר גאָר לאַקאָוו...

און ווען ליקאָוו וועט שוין קריגען געלד ביי פריינד און בעקאַנטע און וועט פאָהרען קיין קינישמאַ און וועט קומען צום פּאַספּאָרטען־שרייבער מיט אַ טענה, וועט יענער אויף איהם אָנשטעלען אַ פּאָר אויגען און וועט זאָגען:

— זעה נאָר, פון וואָס אַ מענש מאַכט דאָ אַ גאַנצען טאַראַראַם! איין פּאַסיקעל אַ קליינס, איין שטריכעלע אַ פּיטשינקס, איז אַ יעק אַ ביסעלע אָן אַ זייט, מאַכט מען דערפון אַ גאַנצען יוצקען!...

און זאָגט טייערער לעזער, דענקט איהר נישט, אַז דער פאַל מיט ליקאָוו׳ן איז גאָרנישט אַזאַ קלייניגקייט, אַז דאָס איז אַ טייל פון אַ גרויסער פּראָבלעם, און אַז מ'דאַרף זיך ערנסט פערטראַכטען וועגען נאַכלעסיגקייטען, וואָס ברענגען ערנסטע רעזולטאַטען?!

פון רוסיש ב. א.

א קליין הינטעל ברענגט די פאליציי אויפ׳ן שפור

פון א ריזיגען מענשען־פרעסער אין רומעניען

א קליין הינטעל האט ארויסגעפירט די פאליציי אין רומעניען אויף דעם שפור צו לעזען די פער־פלאנטערטע און מיסטעריעזע פראגע וועגען די מענשען וואס ווערען אלעמאל פערפאלען אין יאסי.

עס איז ארעסטירט געווארען וואסילי צאיקיוץ, וואס ווערט בעצייכענט אלס ריזיגער מענשען פרעסער פונם באלקאן". דערווייל האט ער זיך מודה גע־ווען אז ער האט געהרגעט 24 מענשען, אבער די פא־ליציי ווייס אז ער דארף זיך מודה זיין אויף ווייני־געסטענס נאך פופציג מענשען, וועלכע ער האט אומגע־בראכט.

דעטעקטיווען וואס האבען אויסגעפארשט דעם גאנ־צען פראצעס און די פערגאנגענהייט פון דעם מער־דער זאגען אז ער איז געווען אונטער איינפלוס פון צוויי פרויען וואס זענען ביידע געווען אזוי קליין און וואוקס וואס געהעטדיג מיט איהם האבען זיי גע־האט א פנים ווי קארליקלעך.

די ערשטע פרוי איז געשטארבען, און נאך איהר איז געקומען עלענא ציוליע, וואס איבער איהר איז וואסילי געווארען א מערדער.

דערוואוסט האט מען זיך דאס, ווען א קליין הינ־טעל האט אין א פריהמארגען זיך צעהאוקעט און גע־האלטען אין איין גראבלען מיט די פיסלעך די פאר־לאנע, דער אייגענטימער פונם הינטעל א שניידער, מיטן נאמען דימיטרי גאסקא האט עטליכע מאל אנגע־שריגען אויפן הינטעל אבער דאס האט נישט נאר געהאלפען נאר עס האט נאך פערערגערט: דאס הינ־טעל האט אנגעהויבען צו ווערען ווילדער און האט גע־ריסען פון איהם שטיקער. האט ער פערשטאנען אז עפעס שטעקט אונטער דער פאדלאגע, איז ער אוועק צום באלעבאס און איהם געראטען אויפצורייסען די פאדלאגע.

דער אייגענטימער פון הויז איז געווארען אויפ־געלעגנדיג און גערופען א סטאליער וואס זאל אויפ־רייסען די ברעטער. ווען דאס הינטעל האט דערזעהן ערד, איז עס נאך ווילדער געווארען מען האט אנ־געהויבען צו גראבען די ערד און דם הינטעל האט זיך געהאוועט און ווילד צעהאוקעט. האט מען ערשט געמאלט דערזעהן אז דאס קליין הינטעל איז נישט משוגע. אז עס האוקעט נישט אומזיסט; צוויי פוס טיף אין דער ערד איז געלעגען בעגראבען א מענש.

דער הויז אייגענטימער האט אפגעשטעלט דאס גראבען און גערופען פאליציי די פאליציי האט טי־פער געגראבען און געפונען נאך פינף טויטע קער־פערס.

די פאליציי האט גענומען אויף א פערהער דעם הויזווירט און פון זיינע ביכער האט זיך ארויסגע־וויזען אז עס האט ביי איהם פריהער געוואוינט א שכן מיטן נאמען וואסילי צאיקיוץ. פון אזא מענשען האט שוין די פאליציי געהאט געהערט א פאר מאל. איין מאל האט זיך צו דער פאליציי דערטראגען דער קלאגע אז וואסילי האט דערמארדעט זיין אייגענעם פאטער און א צווייטען מאל אז ער האט שיער נישט אומגעבראכט מיט א האק א שול־לעהרער.

דער שול־לעהרער האט זיך אויף א וואקזאל בע־קענט מיט וואסיליס צווייטער פרוי. די יונגע פרוי האט איהם געוואונקען מיט אנ׳איינעל און ווען ער איז צוגעקומען צו איהר האט זי איהם געזאגט, אז זי איז אנ׳אלמנה, דער לעהרער האט געזעהן, אז ער האט פאר זיך א קליין און זעהר שעהן בעשעפעניש האט ער זיך צו איהר צוגעשארט. און אז זי האט איהם איינגעלאדען אהיים איז ער געווען צופרידען אנצו־נעהמען איהר אנטראג. ווארים געמיינט האט ער גאר, אז זי וועט מסתמא וועלען געהן מיט איהם אין א טעאטער, אין א רייכען רעסטאראן, אבער אז זי לאזט איהם איין אהיים, וועט ער דאך איינשפארען הוצאות.

ווען זי האט דעם לעהרער אריינגעבראכט צו זיך אין שלאפצימער האט ער שוין דערזעהן אז דאס קליינע ווייבעלע איז נישט קיין אלמנה. ווייל ביים בעט זענען געשטאנען צוויי שיך וואס נאר א ריז קען טראגען אזעלכע און אינדערד ער האט נאך צייט געהאט צו פרעגען אויפן מאן פון די שיך, האט זי זיך שוין אויפגעהאנגען אויף זיין האלז און איגדער ער האט זי אוועקגעשטויסען איז שוין אויף דער שוועל געשטאנען דער אייגענטימער פון די צוויי שיך מיט א האק אין האנד. דער ריז האט א רעווע געטאן צום ווייבעל: „אזוי? איז דאס דער מאל־צייט וואס דו האסט צוגעגרייט פונמיינטוועגען?“ און ער האט דעם לעהרער געוואלט דערלאנגען איי־בערן קאפ, אבער אין דער רגע האט דער לעהרער זיך געכאפט א בויג און דורכגעקראכען דורך די פיס פונם ריזן און ארויס אויף דער גאס אהן אנ׳אטעם. ער איז גלייך אוועק אין פאליציי הויז אבער האט געבעטען אז מען זאל זיין נאמען נישט דערמאהנען, ווארים עס פאסט נישט פאר א רומענישען לעהרער צו קריכען צו אלמנות אין די שלאפצימערן.

אט די צוויי פאקטען זענען געווען גענוג, אז די פאליציי זאל ווארפען א חשד אויף וואסילין און איהם ארעסטירען. מען האט איהם מאמענטאל פער־שפארט אין דער צעל און עס זיצען די גפערליכע פערברעכער.

אויפן קרייז־פערהער האט דער מערדער צוגעגע־בען, אז ער האט די געפונענע זעקס מענשען דערה־רגעט מיט א שיט האלץ, ווען מען האט איהם געפרעגט למאי ער האט דעם לעהרער געוואלט דער־שלאגען מיט א האק, האט ער געענטפערט אז עס איז איהם שוין נמאס געווארען דאס שיט האלץ און דערפאר האט ער געוואלט אויספרובירען א נייעם גע־צייג. אבער ווייל עס האט זיך נישט איינגעגעבען, האט ער שוין מעהר קיין האק נישט גענוצט און וויי־טער אנגעגאנגען אזוי מיט׳ן שטיק האלץ.

אויפן קרייז פערהער האט וואסילי אויך צוגע־געבען אז ער האט פריהער זיינע קרבנות בערויבט. און אז אלע קרבנות זענען פערגארט געווארען צו איהם אין שטוב דורך זיין פרוי עלענא. ער האט אבער ערקלערט, אז אזוי גיך ווי ער האט בע־ראובט מון די לעצטע ארביט (דערשלאגען די קר־בנות צום טויט) פלעגט זי אוועקגעהן פון שטוב און איז שוין נישט צוריקגעקומען ביז ער איז איגגאנ־צען פארטיג געווארען מיט זיי אפטמאל פלעגט זי קומען ערשט אויף דעם אנדערען טאג.

די פאליציי האט איהם געזאגט, אז זיין ווייב האט זיך מודה געווען אז ער האט אומגעבראכט 50 מענשען, און אז אין דעם געהט שוין אויך אריין זיין פאטער. מען האט געמיינט, אז ער וועט זיך אויך מודה זיין, אבער וואסילי האט זיך אויסגעלאכט פון דעם און געענטפערט אז די פאליציי ווייס אפילו נישט וואו זיין עלענא געפינט זיך איצטער. ערשט ווען דער פאליציי שעף האט איהם געוויזען דורך א פענס־טער האט ער געגלויבט אז מען האט זי שוין אויך ארעסטירט.

דאס לעבען אין ווארשא

טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט

א גרופע יודישע ארבייטער פון פוי־לען אפגעפאהרען קיין א״י ביי דער מיטהילף פון פאריזער „היקעם“.

לעצטענס איז אפגעפאהרען קיין א״י א גרופע פון 64 פערזאן צווישען זיי א געוויסע צאהל טרעגער ארבייטער, די עולים האבען געגאסען אויך פון דער מיטהילף פון היקעם (פאריז), וועלכער האט פאר זיי אסיגנירט א שטיצע פון 20 זל. אויף יעדער פער־זאן, סך־הכל 1.280 זל.

קאנפערענץ וועגען ארבייטס - קא־מערען.

דעם 3. יאנואר קומט פאר אונטער׳ן פארזיץ פון מיג. יאשטשאלט א קאנפערענץ פון די פעראיג־ערעסירטע פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס מכח דעם געזעץ־פראיעקט וועגען ארבייטס־קאמערען.

די עמיגראציע פון פוילען קיין פאלע־סטינא וואקסט שטארק.

אין די ערשטע 4 חדשים פון היינטיגען יאהר זענען ארויסגעפאהרען קיין ארץ־ישראל 8717 פוי־לישע בירגער, בעת אין דעצעמבער צייט האבען ארויסעמיגרירט 2938 פערזאן.

780 רעיענטען אין גאנץ פוילען.

אין „דזשענניק אוסטאוו“ פון 30. דעצעמבער איז פערעפענטליכט געווארען א פעראָרדנונג פון יוסטיץ־מיניסטער, וועלכער שטעלט פעסט די צאהל רעיענטען און זייערע אפיציעלע זיץ־ערטער. די פער־ארדנונג שטעלט פעסט די צאהל רעיענטען אין גאנ־צען לאנד אויף 780.

קאנפיסקירט סטאלינס רעדע.

דער ווארשאווער רעגירונגס־קאמיסאר־יאט האט אויף דער פאסט קאנפיסקירט א זענדונג מיט בראָ־שורען, וועלכע זענען ארויסגעגעבען געווארען דורך דעם פערבאנד פון אויסלענדישע ארבייטער אין סאוו־יעטען־פערבאנד, די בראשורען זענען געדרוקט אין מאסקווע און ענטהאלטען סטאלינס רעדע אויפ׳ן ערשטען אלרוסישען צוזאמענפאהר פון די סטא־כאנאווצעס.

נישט איינגעגעבענע גנבה אין די קא־סעס פון „רוך“.

אין לאקאל פון „רוך“ אויף אלעיא יעראזא־לימסקיע 63 האבען זיך אריינבעקומען גנבים. זיי האבען געבונדען דעם נאכט־וועכטער או, אנגעהויבען אויפצוטרענען די קאסעס.

אין די ערשטע 2 קאסעס האבען זיך נישט געפינען קיין געלד, אין דער דריטער האט זיך גע־פינען 28 טויזענד זלאטעס במזומנים. זיי איז אבער די דריטע קאסע נישט געלונגען צו עפענען און האָ־בען נישט צוגערויבט קיין איין גראשען.

מוזיקאלישע שאטיצען

קאטארין יאנבארא

דאס איז דער נאמען וואס האט אונז אינטרי־גירט, ווי איבערהויפט עס איז אינטריגירט אין דער לעצטער צייט די פראגע: וועלן שווארץ זינגען, אדער נישט.

שווארץ, אין פארם, כאראקטער און מהות, איז קעצט ביי יודען א ביטערער שפיל־קאליר, דע־ריבער אויך האבען מיר יודען, וועלכע זענען דער הויפט „אפהערער“ פון קאנצערטער - ערווארטעט מיט אומגעדולד דעם קאנצערט פון די „שווארצע“ זינגערין.

יארבארא, די „אייראפעאישע“ נעגערין האט זיך בעוויזען... און וועלכער קאנטראסט! אין איהר געשטאלט, סטאטור, האלטונג, עלעגאנץ איז אלץ קאנטראסט.

דאס טיפיש־כאראקטעריסטישע געזיכט׳ס־פאר־מונג, די שווארצקייט פון הויט און האר, דער קער־פער־בוי אין פערגלייך פון די קלארקייט אין איהר שטימע־קלאנג, איז קאנטראסט. ווי פון תוהו ובוהו איז ענטשטאנען א ליכטיגע וועלט, אזוי איז פון די שווארצע זינגערין „ארויסגעזונגען“ געווארען א ליכטיג־געזאנג. די קלארקייט פון יעדען אויסגעזונ־גענעם טאן און קלאנג. איז קלאר ווי דער אפריי־קאנישער הימעל. דאס אויסגעזונגענע איז גלוטיג ווי די אנגעגליהטע אפריקאנישע ערד. אאידא... דאס איז די ריכטיגע עטיאפישע טאכטער, וועלכע אפפערט איהר לעבען פאר געפיהלען און איבערצייגונגען... מיט וואס פאר א שמערץ זי זינגט אויס אין געפאנ־גענשאפט די בענקעניש נאך איהר היים. מיט וועלכע ליבליכקייט זי זינגט די פראנצויזישע „סאן־סאנס“, ווי די ענגלישע „סאנג׳ס“ — אלץ איז ביי איהר קאנטראסט.

דאס געזיכט, די געפיהלען, די מימיק, די האל־טונג אלין קאנטראסטירט זיך אין איהר מיט קינסטלע־רישע מאס, אויף אזויפיל, אז דאס כאראקטעריסטיש־נעגערישע פערשווינדט אזוי גיך, ווי עס פערשווינדט די גאנצע, במחילה ראסען־טעאריע...

א זינגערין מיט אזעלכע מעלות, קען זיין א פראכטפולע „לעידי מאקבעט“ א „קארמען“ און וואס נישט?

מיר האבען געהערט זאגען, אז זי זינגט אפילו „אלי־אלי למה עזבתני“. קיין בעסערע קלאגערין, גלויבען מיר, קען מען זיך גארנישט פארשטעלען, אזוי ווי מיר האבען זיך נישט געקענט פארשטעלען, אז נאך די פענאמענאלע שווארצע אנדערסען וועט נאך א נעגערין איבערהויפט קענען געפעלען.

קורץ, די שווארצע האט געזיגט... אויך די בע־גלייטערין, בוניא רייכמאן, (א לאזערין, אויך דא איז קאנטראסט...) האט געזיגט.

D—ski

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאס 11, טעל. 238=02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אן פון 8—11 ביי טאג און 4—9 אווענט.

דער זינדיגער זוהן פון גרויסען רביין פון ליאדי

פון מנשה אונגער

ר׳ משה איז אריין אין אנ׳עקשנות און האט אנגענומען דעם געוועט. און מען האט אנגעגא־סען איין בעכער מיט וואסער און איין בעכער מיט אקאוויט. דער יונגער אפיציר האט גענומען דעם בעכער מיט וואסער און ר׳ משה׳ן געגעבען דעם בעכער מיט אקאוויט. און ר׳ משה האט געזאגט דעם געוועט... נאר אך און וועה איז געווען צו איהם נאך אט דעם געוועט. ער האט אנגעהויבען צו רעדען נישט־קלאהרע רייד פאר׳ן גלח און פאר קאטערינע. ער האט געשריען, אז א נייע נשמה האט דער פאטער זיינער אראפגע־בראכט, וואס „זאל אין זיך כולל זיין הארץ און מוח“... און אז דערפאר געפינט ער זיך צווישען צוויי וועלטען און האט איגערגעץ נישט קיין מנוחה... און האט איבערגעחזר׳ט נאכאמאל די תורה, אז „אהבה בעטרעפט „אחד“, און דערפאר בלאנקען דא ארום נשמות אויף דער וועלט, ווייל זיי זוכען זייער צווייטען חלק נשמה...

דער גלח האט אויסגעהערט אלץ, וואס ר׳ משה האט געזאגט, און ער האט איהם אנגעהויבען צו טרייסטען און צערטלען מיט א פאטערליכער ליבע. און ר׳ משה האט זיך מיטאמאל געפיהלט אזוי גוט, און עס איז איהם געווארען אזוי לייכט אויף דער נשמה, אז ער האט נאר געוואלט איינ־שלאפען.

— נעם מיך אהיים — האט ר׳ משה זיך גע־בעטען ביים גלח.

— יואוהין ווילסטו געהן? — האט איהם דער גלח געפרעגט.

— צו דיר — האט ר׳ משה זיך געבעטען, און פון זיינע אויגען גיסען זיך געגאסען טייכען טרעהרען.

— צו מיר אין קלויסטער אריין? — האט איהם דער גלח איבערגעפרעגט..

— יא, צו דיר! — האט ר׳ משה געענטפערט און האט אנגענומען די האנד פון קאטערינע און האט זיך צעוויינט ווי א קינד: „פארוואס האט מיין נשמה קיין מנוחה נישט?“

ר׳ משה האט פון א סך טרינקען אנגעהויבען צו וויינען אויף א קול, און קאטערינע איז געווען בייז אויף די יונגע אפיצירען, וואס האבען אזוי שטארק אנגעשיכור׳ט ר׳ משה׳ן, און זי האט גע־הייסען די דינער איהם אריינטראגען אין א שכנות׳־דיגען צימער. מען האט ר׳ משה׳ן איועקגעלייגט אויף א דייוואן, און מען האט פון א הם אראפגע־געצויגען די חסידישע בגדים. ר׳ משה האט נישט געוואוסט וואס מען טוט מיט איהם. נאר ווען מען האט אנגעהויבען אויפצוקניפען דעם גארטעל, האט ער געמאכט מיט די הענד, זי עפעס א העכערע קראפט וואלט זיך פאר איהם אנגענומען און נישט געלאזט איהם קיין שלעכטס טון.

אבער דערנאך ווען מען האט שוין געהאט פון איהם אראפגענומען דעם גארטעל, האט זיך ר׳ משה געפיהלט בעפרייט... איצט האט אויף איהם יודער געלויערט די שרעקליכע קללה וואס דער רבי ר׳ ברוכ׳ל האט געשאלטען, ווען ער איז גע־ווארען בייז אויף זיין פאטער, דעם ליאדער רבי׳ן, אז האט געזאגט: „ער האט מיר אויסגעריסען זא יוד פון מיינע תפילין, און איך וועל איהם אויסרייסען א יוד פון זיינע קינדער...“

און די קללה האט געלאקערט אויף דעם בע־סטען זוהן פון ליאדיער רבינ׳ס הויז, אויף דעם בעסטען קאפ, אויף ר׳ משה׳ן.

ווייל דער גלח און קאטערינע האבען געוואוסט מיט וואס פאר א מחשבות ר׳ משה טראגט זיך ארום. ווארים באלד ווי דער גענעראל טשערנישעוו איז צוריקגעקומען קיין פעטערבורג, האט ער איבער געגעבען זיין געהיימען שמועס אין וואלד מיט ר׳ משה׳ן, וועלכער האט איהם דעמאלט געבעטען, אז ער, דער גענעראל, זאל איהם מיטנעמען מיט זיך. אבער דעמאלט האט מען דאס נישט געקאנט טאן, ווייל עס איז געווען קריג, און מען האט גע־דארפט האבען די הילף פון זיין פאטער און פון די טויזענטער חסידים וואס דער פאטער האט געהאט. אבער איצט, ווען נאפאלעאן האט שוין געהאט גע־ליטען א מפלה, און דער פאטער זיינער, דער ליאד־יער רבי, איז שוין געהאט נפטר געווארען, האבען זיי בעשלאסען, אז איצט איז דער בעסטער שעה הכושר איהם אריינצונעהמען אונטער די פליגלען פון דער פראוואסלאווער קירך.

און דער גלח האט זיך נאכאמאל געווענדעט צו ר׳ משה׳ן:

— נו, ווי פיהלסטו דיך איצט?

— איך וויל אהיים — האט ר׳ משה זעהר אפ־געשוואכט געענטפערט.

— ווילסט פאהרען צו מיר? — האט דער גלח הם איבערגעפרעגט.

— נעם מיך וואוהין דו ווילסט, אבי איך זאל בעפרייט ווערען פון די קאשמארען.

— גוט, איך וועל עס דיר צוליב טאן! — האט דער גלח גוטמוטיג געענטפערט, און מען האט ר׳ משה׳ן אפגעפיהרט אין הויז פונ׳ם גלח, וואס האט זיך געפונען האַרט ביי א קלויסטער.

שווערע חלומות האט ר׳ משה א גאנצע נאכט געהאט. איהם האט זיך אויסגעוויזען, אז דער פא־טער קומט איהם טרייסטען, אז ער זאל זיך נישט שרעקען וואס מען האט איהם געלייגט אין חרם אריין, ווייל אויך מיט איהם האט דער ווילנער גאון דאסזעלבע געטון. איהם האט זיך אויסגעדוכט, אז ער איז געווארען רבי, און זיין ברודער ר׳ בער שבעהט ביי זיין טיש און כאפט שיריים; אבער ווי נאר ער צעקנעפעלט זיך די קאפאטע און טוט אויס דעם גארטעל, דערזעהט מען גאר, אז איבער׳ן גרויסען טלית קטן הענגט אראפ א גרויסער קרייץ. האט זיך ר׳ משה אליין דערשראקען און האט אנגע־הויבען צו שרייען. אז דאס האט איהם עמיצער אונ־טערגעזארפען. אבער פלוצלינג האט זיך בעוויזען א אלטער יוד, וואס איז געווען ענליך צום רבי׳ן ר׳ זוביל, און ער האט זיך שטארק צעלאכט. האט ר׳ משה אנגעהויבען צו שרייען, אז ער איז נישט שולדיג, און מען זאל פון איהם אראפנעמען דעם קרייץ און איהם צוריקגעבען דעם גארטעל... און פון זיין אייגענעם געשריי האט ער זיך אויפגעכאפט און דערזעהן, אז ער געפינט זיך גאר אין א צימער, וואס גרעניצט זיך מיט א קלויסטער...

עס איז געווען פארטאג, ווען ר׳ משה איז אראפ פון זיין געלעגער. ער האט די ערשטע מינוט נישט געוואוסט וואו ער געפינט זיך און ווי אזוי ער איז דא אריינגעפאלען....

די אויפגעהענדיגע זון האט אריינגעשיינט דורך די געפארבטע שויבען פון דער קירכע און געזואר־פען פערשידענע פארבען אויף די ווענט.

ביסלעכווייז האט זיך ר׳ משה אנגעהויבען צו דערמאנען וואס מיט איהם איז פארגעקומען, און ער האט זיך אנגעהויבען ארומצוקוקען וואו ער גע־פינט זיך.

אויף אלע ווענט זענען געהאנגען הייליגע איקאנעס — קעפ מיט לאנגע בערד און פינקלענ־דיגע אויגען, וואס האבען געכאפט דעם אנבליק פון משה׳ן און אהרנ׳ען, וועלכע זענען אויסגראוירט אויף די שער־בלעטער פון די אלטע חומשים. און ר׳ משה׳ן האט זיך אויסגעדוכט אז ער האט די דאזיגע פנים׳ער נישט איינמאל געזעהען צווישען די טוי־זענטער חסידים, וואס פלעגען קומען צו זיין פאטער אויף א יום טוב.

פאר די איקאנעס האבען אראפגעהאנגען נר־תמיד׳ס, וואס האבען געווארפען מאדנע שאטענס אויף די יוענט. אומעטום, וואו ער האט זיך א קעהר געטון, האט ער געזעהען הייליגע בילדער; דא „דער יום הדין“, דארט „די יסורים פון די אפאסטא־לען“, א ויף א צווייטער ארט „דער קידוש השם פון דער הייליגער בארבארא“. און ר׳ משה האט זיך געריבען די אויגען און האט נישט געקאנט משיג זיין צוליב וואס אזויפיל בילדער הענגען אראפ אויף די יוענט.

בפרט איז איהם געווען דערווידער דער ריח פון ווייהרויך וואס האט זיך געטראגען פונ׳ם קלויסטער און האט איהם געבראכט צו איבלען און האט איהם געצויגען צום ברעכען.

ר׳ משה האט זיך צוריק אוועקגעלייגט אויף זיין געלעגער און האט אנגעהויבען צו טראכטען וואס מיט איהם איז אין משך פון איין מעת־לעת פארגעקומען.

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואָך 1 יאַנואַר
ז' טבת תרצו

זון-אויפגאַנג 7.44
זון-אונטערגאַנג 3.33

דעקלאַראַציעס פון ציוניסטען און פאלקיסטען

אויף דער בודזשעט-זיצונג פון קהלה-ראַט

דעקלאַראַציע פון די ציוניסטען

„אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פאָרגעלעגטען פרעלימינאַר בודזשעט פאַר 1936 שטעלט די ציוניסטישע פראַקציע פון דער לאָדזער יודישע קהלה פעסט אז: דער דאָזיגער בודזשעט איז א ווייטערדיגע רינגעלע אין דער קייט פון תקיפותדיגער און שעדליכער ווירטשאַפט פון דער יעצטיגער מעהרהייט, וועלכע האָט דערפיהרט די קהלה אין לאָדז צו א מאַטעריעלער רואין.

דער דאָזיגער בודזשעט, וועלכער לעגט אַרויף אויף דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז אומגעהויערע לאַסטען, בעפרידיגט נישט אַפילו אויף דאָס מינדעסטע איהרע קולטורעלע און מאַטעריעלע בעדערפעניששען;

דער דאָזיגער בודזשעט איז אַזוי קאָנסטרואירט דאָס ווען פון איין זייט פערקלענערט ער אָדער שטרייכט איינגאַנצען די סובסידיעס פאַר אינסטיטוציעס פון נאַציאָנאַלען און אַלגעמיין געזעלשאַפטליכען כאַראַקטער, פערגרעסערט ער אָבער, פון דער צווייטער זייט, די סובווענצען פון געלד-שטיצעס פאַר אינסטיטוציעס, וואָס טראַגען אויף זיך דעם פאַרטייאישען חותם פון דער היינטיגער מעהרהייט.

דער דאָזיגער בודזשעט פערקלענערט די אויסגאַבען אויף אַזעלכע וויכטיגע צוועקען ווי צדקה, סאָציאַלע הילף א. ד. גל. דאַנעגען פערגרעסערט ער די אויסגאַבען אויף פענסיעס און לוינען פאַר פערשידענע „אייגענע מענשען“, וועלכע זענען פאַר די קהלה בלויז אַ לאַסט און ברענגען איהר נישט קיין שום נוצען;

דאַן ווען אין משך פון'ם פערגאַנגענעם יאָהר איז אין דער קהלה קאַסע איינגעפלאָסען פאַר עטאַט 550 טויזענד זלאָטעס ווילען די היינטיגע קהלה-מושלים יעצט אַרויספּרעסען פון דער פאַראָרימטער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז גאַנצע 740 טויזענד זלאָטעס.

די הכנסות פון דער בית-החיים אָפּטיילונג און פון די טרויעריגע בעריהמטע א. ג. „פּריוויליגע נדבות“ פערגרעסערט דער בודזשט אַזש ביז 218 טויזענד זלאָטעס אין דער צייט ווען פון פּוילען קיין ארץ־ישראל געהט א מעכטיגער עליה שטראָם פון צעהנדליגער טויזענדער יודען יעהרליך, — בעשטימט נישט די צווייט־גרויסע יודישע קהלה אין פּוילען קיין איין גראָשען פאַר די יודישע נאַציאָנאַלע פאָנדען, וועלכע מאַכען די דאָזיגע עליה מעגליך.

דורך דעם בעריהמטען פּאַראַגראַף 20 האָט די הערשענדע קהלה מעהרהייט פערכאַפּט די גאַנצע ממשלה אין איהרע הענד בערויבענדיג גלייכצייטיג גרויסע טיילען פון דער יודישער בעפעלקערונג פון וואַהל־רעכט צו זייער אייגענער קהלה;

די הערשענדע קהלה מעהרהייט האָט מיט איהר גאַנצע ביז־איצטיגער בעל־הבית'שקייט דערנידריגט דעם אויטאָריטעט און מאָראַלישען אָנזעהן פון דער יודישער קהלה;

צוליב די אַלע אויסגערעכענטע טעמים און אומשטענדען ערקלערט די ציוניסטישע פראַקציע אין דער יודישער קהלה פון לאָדז, אַז פונקט ווי ביז יעצט אַזוי אויך להבא קען זי נישט נעהמען אויף זיך די קלענסטע אחריות נישט פאַר דער גאַנצער קהלה ווירטשאַפט און אויך נישט פאַר דעם פאָרגעלעגטען בודזשעט“.

פּרעזעס מינצבערג פּראָטעסטירט זעהר שאַרף געגען דעם אינהאַלט פון דער ציוניסטישער און פאָלקיסטישער דעקלאַראַציע און ערקלערט, אַז זיי ענטהאַלטען נישט - ריכטיגע פעסטשטעלונגען, ער האַלט, אַז די דעקלאַראַציעס דאַרפען צוליב דעם נישט אַריינגעטראַגען ווערען אין פּראָטאָקאָל און בכלל זיך נישט געפינען אין קהלה-אַרכיוו.

פּרעזעס פון קהלה-ראַט ליבערמאַן ערקלערט, אַז די אַלע נישט־ריכטיגע ערטער ווערען דורך איהם פון די דעקלאַראַציעס געשטראָכען ווערען.

דעקלאַראַציע פון די פאָלקיסטען

די שווערע ווירטשאַפטליכע און פּאָליטישע לאַגע פון די יודען אין פּוילען ווי אויך די געפאַהר, וועלכע האָט זיך געשטעלט פאַר אונזער קהלה-וועזען האָבען פונדעסטוועגען נישט געקענט ענדערן די ריכטונג, אין וועלכע ס'גייט און דער לאָדזער קהלה די אגודה־פראַקציע אונטער דער פיהרונג פון ה' פּרעזעס ל. מינצבערג.

ניט די אינטערעסען פון די בריטע יודישע מאַסען פון אונזער שטאָט, נישט די פאָלקס־אינטערעסען, נישט די אינטערעסען פון דער קהלה־ווירטשאַפט העצידירען וועגען דער טעטיגקייט פון אונזער קהלה, נאָר די אינטערעסען פון דער אגודה, פון איהר פיהרער נאָהענטע און ווייטערע משפחה, פון די אָנהענגער פון דער אגודה.

דער פּראָיעקט פון בודזשעט פאַר'ן 1936 יאָהר בעשטעטיגט די ריכטיגקייט פון אונזער אָנשויאונג. די מעהרהייט ליקווידירט ווייטער דעם דאָזיגען טייל פון דער קהלה־טעטיגקייט, וועלכע דינט דער שטאָט און גלייכצייטיג פערברייטערט די דאָזיגע פּאָזיציעס וועלכע ענטשפּרעכען די ענגע אינטערעסען פון דער אגודה. איבער דער נויט און אָרימקייט גייט מען איבער צו דער טאָג־אָרדנונג.

די אגודה־מעהרהייט איז אָראָפּגעגאַנגען פון דער פּלאַטפאָרם,, וואו ס'איז מעגליך א אידעאָלאָגישע דיסקוסיע און א אידעאַלען קאַמף. דערפאַר האַלטען מיר ווייטער פאַר ריכטיג אונזער בעשלוס נישט אָנטייל צו נעמען אין די זיצונגען פון קהלה־ראַט און קהלה־פערוואַלטונג.

מיר פּראָטעסטירען נעגען אויף אַזאַ מין אופן צוזאַמענגעשטעלטען בודזשעט, מיר פּראָטעסטירען געגען דער ווייטערדיגער אָקופּאַציע דורך דער אגודה פון דער קהלה פראַקציע און פערלאַנגען צו בעשטימען נייע ריכטיגע וואַהלען, וועלכע זאָלען געבען די מעגליכקייט דער יודישער בעפעלקערונג צו געבען א אויסדרוק פון דערבעציהונג צו דער אַרבייט פון דער היינטיגער מעהרהייט.

אדוו. וויצמאַן (—)
פּרנס א. גלאַטמאַן (—)
ראַטמאַן פּ. כאַרי (—)

WSZYSTKIM NASZYM P. T. KLIJENTOM oraz KONSUMENTOM ŻYCZYMY

SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

FABRYKA KAKAO, KUWERTURY i MASŁA KAKAOWEGO

„HOLANDJA“

sp. z o. o.

Skład fabryczny w Łodzi, ul. Zachodnia 25, tel. 132-72.

ענטגילטיג נארמירט דעם פרייזע-טאריף

פון דער יודישער שחיטה

אויף א קאָנפערענץ צווישען קהלה פּרעזעס רעפּ. מינצבערג, וויצע־וואָיעוואָדע פּאַטאַצקי און לייטער פון דער געזעלשאַפטליך פּאָליטישער אָפּטיילונג ה' קענהזשערסקי, מכוח די פּרייזען אויף שחיטה, האָט דער וויצע־וואָיעוואָדע מסכים געווען אויף פאָלגענדע פּרייזען: פאַר א קאַלב 1,75 זל. פאַר בהמות ביז 180 קילאָ די וואָג — 3 זל. איבער 180 קילאָ — 5 זל., פאַר נאַכט־שחיטה קען גענומען ווערען א ספּעציעלער צושלאַג פון 50 פּראָצענט.

פאַר דער פּראָווינץ אין דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט וואו די עקזיסטענץ פון די קהלות איז אָפּהענגיג פון דער הכנסה פון דער שחיטה זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען פאָלגענדע פּרייזען: פאַר א קאַלב 1.75, פאַר בהמות ביז 180 קילאָ — 4 זל. און איבער 180 קילאָ — 5 זל. פאַר עופות־שחיטה: א אינדיק — 60 גר. גאַנז — 50 גר. קאַטשקע — 35 גראָשען, היהן — 30 גר. קורטשאַק — 15 גר.

אזוי אַרום איז דער ענין פון שחיטה־געלד אין דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט ליקווידירט געוואָרען.

שווים-פערבאנד רעזיגנירט פון „אימקא“-לאקאל

דערפאר האט דער פערבאנד פאר ספארט-שפילען איינגעפיהרט א פונאנדערטיילונג פון יודען און נישט יודען

אקציע פון לאדזער „מכבי“ געגען דעם דאזיגען אויפטו

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט אויף דער פערזאַמלונג פון לאָדזער קרייז - שווים־ פערבאַנד, דער פאָרשטעהער פון „מכבי“ ה' איגנזש. וויינבערג, אַריינגעטראָגען א פאָרשלאַג אז אויב „אימקא“ וועט זיך נישט אָפּזאָגען פון „אריער פּאַראַגראַף“ זאָל דער שווים פערבאַנד נישט איינאָרדנען קיין שום שווים־אימפּרעזעס אין לאָקאַל פון „אימקא“. דער שווים פערבאַנד זאָל זיך אויך ווענדען צו די מלוכה'שע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס וועלכע האָבען סובסידירט דעם „אימקא“־בוי, אז זיי זאָלען ווירקען אָפּצושאַפען דעם אריער - פּאַראַגראַף. דער פאָרשלאַג איז אויף דער פערזאַמלונג פון שווים־פערבאַנד אָנגענומען געוואָרען.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט, האָט דער לאָדזער קרייז־ שווים־ פערבאַנד ענטגילטיג רעזיגנירט פון איינאָרדנען אימפּרעזעס אין לאָקאַל פון „אימקא“ איצט קענען מיר נאָטירען ווידער א צווייטען ענין. דער לאָדזער קרייז־פערבאַנד פאַר ספּאָרט־שפּילען האָט געדונגען דעם לאָקאַל פון „אימקא“ אויף אדורכצופיהרען די מייסטערשאַפטען און ספּאָרט־שפּילען. „אימקא“ האָט דערביי געשטעלט א בעדינג, אַז די יהודישע קלובען זאָלען און זייער לאָקאַל נישט שפּילען, צוליב דעם האָט דער קרייז פערבאַנד פאַר ספּאָרט שפּילען געדונגען נאָך א לאָקאַל אויף זאַגאַיניקאָווא גאַס וואו ס'וועלען בעשטימט אַלע פערמעסטונגען מיט „מכבי“ און בר־כוכבא, וועלכע נעהמען אָנטייל אין די שפּילען.

צוליב דעם האָט דער לאָדזער „מכבי“ בעשלאָסען אז זייערע פאָרשטעהער פון פערבאַנד פאַר ספּאָרט שפּילען זאָלען אויף א זיצונג פון פערבאַנד אויפהויבען די פראַגע און פאָדערען אַז דער פערבאַנד זאָל רעזיגנירען פון „אימקא“ לאָקאַל און עס זאָל אָפּגעשאַפען ווערען די פונאַנדערטיילונג לויט וועלכער די יהדישע מאַנשאַפטען שפּילען אין אַן'אַנדער לאָקאַל און נישט - יודישע אין „אימקא“.

„מכבי“ שאַפט אַן'אַפּרוה - לאַגער אין קאָלומנע

דער בעוועגליכער לאָדזער „מכבי“ וויל אויסנוצען די צוויי הנאַרטיגע זונטאָג און מאָנטאָג דעם 5 און 6 יאַנואַר אויף צו אָרגאַניזירען א צוויי־טאָגיגען אויסרוהה־לאַגער אין קאָלומנע.

דער לאַגער איז בעשטימט הויפּטזעכליך פאַר די טעטיגע מיטגלידער פון די קלוב סעקציעס, אויף עטליכע קאָנפערענצען וועלען אויפ'ן לאַגער אַרומגערעדט ווערען די בריימע פּלענער אויפן קומענדיגען מעזאָן און קודם כל וועלען פעסטגעשטעלט ווערען די אנשויאונגען אויף די פּרינציפּיעלע פּראַגען. עס וועלען געהאַלטען ווערען רעפעראַטען וועגען דער ספּאָרט אַרבייט און דער אידעאָלאָגיע פון מכבי־פערבאַנד. דער לאַגער האָט אַן'אַפּרוהה־כאַראַקטער אין פּראָגראַם ווערט פאָרגעזעהן גימנאַסטיק און ספּאָרט־שפּילען און וועלען די אטמאָספערישע בעדינגונגען זיין גינסטיגע וועט פאָרקומען אַן'אויספלוג פון דער גאַרטען־סעקציע קיין טעאָדאָראָוו.

„מכבי“ האָט מיט דעם אויפטו אָנגעהויבען א זעהר שעהנע און נוציליכע אַרבייט, אין אָפּרוה־לאַגער קענען אויך אָנטיילנעהמען געוועהנליכע מיטגלידער פון פעראיין.

דער סכסוך ביי די טראמוואי-ארבייטער — אפגעשפאנט

(א) אויף דער עהרענעכטיגער קאָנפערענץ אין דער שטאָט־פערוואַלטונג וועגען דעם ענין רעדוצירען דעם פּרייז פון די טראַמוואַי־בילעטען. האָט דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער טראַמוואַיען־געזעלשאַפט יאַן רינג צ. אַ. דערקלערט, אַז די טראַמוואַי־דירעקציע איז אין פּרינציפּ מסכים צוריקצוציהען די 2 צירקולאַרען וועגען די אויטאָמאַטישע אַוואַנסען, און די דינסט־גראַטיפיקאַציעס, אָבער דאָס איז אָפּהענגיג פון דער קאַלקולאַציע וואָס וועט איצט אַדורכגעפיהרט.

די ווייטערדיגע קאָנפערענצען פון דער שטאָט־פערוואַלטונג מיט דער דירעקציע פון די לאָדזער טראַמוואַיען וועלען פאָרקומען די נייע וואָך.

דערווייל איז מחמת דער דערקלערונג פון דיר. רינג פאָרגעקומען אַן'אָפּשפּאַנונג אין דעם סכסוך.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32

עמפּפאַנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָווענד

אכטונג סוחרים!

ווער ס'האט איינגעצאהלט פאר א פאטענט אין פעראייז

מוז איהם תיכף ארויסנעמען

ווי מיר האָבען שוין אָנגעוויזען האָט זיך היינט פערענדיגט דער טערמין פון אויסקויפען פּאַטענטען אויפן יאָהר 1936.

פיל סוחרים און פאַבריקאַנטען האָבען אויסגעקויפט זייערע פּאַטענטען דורך די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס און האָבען קוויטונגען אויפן איינגעצאָהלטען געלד, אין אַנדערע יאָהרען האָט מען זיך ביי די פּאַטענטען קאָנטראָלעס געקענט לעגיטימירען מיט אַזעלכע קוויטונגען און דאָס איז געווען גענוג אז מ'זאָל נישט מאַכען קיין פּראָטאָקאָלען. היי- יאָהר איז די אינסטרוקציע אַנ'אַנדערע, די פּער איינען בעקומען די פּאַטענטען פאַר זייערע מיטגלידער נאָך אין דעמזעלבען טאָג. יעדער וואָס האָט איינגעצאָהלט אין פעראיין מוז ארויסנעהמען דעם פּאַטענט באַלד אין דעמזעלבען טאָג, אין פאַל פון אַ קאָנטראָל וועט מען מוזען ווייזען אַ פּאַטענט, אַ קוויטונג פון פעראיין וועט נישט זיין גענוג.

מען דאַרף אַלזאָ תיכף אַרויסנעהמען די פּאַטענטען פון די פעראיינען.

ניי-יאהר-וואונשען פאר'ן מלוכה פרעזידענט און רעגירונג

וועט אננעהמען דער לאדזער וואיעוואדע

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט ווי יעדעס יאָהר, דער לאָדזער וואָיעוואָדע אָננעהמען ניי־יאָהר־וואונשען פאַר'ן מלוכה־פּרעזידענט און רעגירונג דעם 1. יאַנואַר 12 א זייגער בייטאָג אין גרויסען זאַל פון דער וואָיעוואָדזטווע.

קאנטראלירט די פאבאר-רשימות

(א) פון 2טען ביזן 16טען יאַנואַר 1936, וועלען אין מיליטעררישען ביוראָ ביי דער שטאָט פערוואַלטונג פּעטריקאָווער 165, אין די ביוראָ שעה'ן אויסגעלעגט ווערען די רשימות פון די פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1915.

די פּעראינטערעסירטע פּאָבאָראָווע דאַרפען קאָנטראָלירען די ריכטיגקייט פון דער רעגיסטראַציע און אויב זיי וועלען בעמערקען א פעהלער אָדער אומפּינקטליכקייט דאַרף מען ווענדען דעם באַלד מעלדען

אפטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

היינט בייטאָכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען:

קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעיסקאַ 15), טראַווקאָווסקי (בזשעזשינסקאַ 56), ראָזענבלום (שרודמיעיסקאַ 21), באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 95), סקוואַר־טשינסקי (קאָנטנאַ 54), ל. טשינסקי (ראָקיטישינער 53).

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

אָנהויב 12 א זייגער בייטאָג.

היינט פּרעמיערע!

דאָס לאַנגערוואַרטעטע מייסטערווערק פון

Cecil B. de Mill

אונטער'ן נאָמען:

קרייץ-צוג

JóZEF SCHMIDT

דער קעניג פון די טענאָרען
גוט בעקאַנט פון די מעלאָדישסטע קלאַנג-פּילמען, גראַ-מאָפאָן-פּליטען און ראַדיאָ-אויפֿטריטן.
בילעטען פערקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
היינט, מיטוואָך, 1 יאַנואַר 1936, 8.30 אָוו.
איינציגער קאָנצערט
פאַר׳ן אָפּפאָהרען קיין אַמעריקא

טראַגעדיע, וואָס אַ לאָדזער האָט איבערגעלעבט אין ניו-יאָרק

דורך אַ צופאַל איז אויסגעמיטען אַ חתונה צווישען אַ שוועסטער פון ניו-יאָרק און אַ ברודער פון לאָדז

שמואל וויניצער האָט אָפּגעדריקט אין ניו־יאָרקער „פאָרווערטס" פאָלגענדע פּאַסירונג:

מר. העררי גרינבערג, פון 1957 — 65־טע סטריט, ברוקלין, האָט אונז דערצעהלט די געשיכטע, וועלכע מיר וועלען היינט איבערגעבען פאַר די לעזער.

און אָט־וואָס מר. גרינבערג דערצעהלט:

„איך בין אַ געוועזענער בית מדרש בחור פון לאָדז. מיין פאָטער האָט געהייסען משה ברוך גרינבערג, גערופען האָט מען איהם „דער הויכער ברוך". מיר האָבען געוואוינט אויף דער ווידזעווער גאַס נעבען צעגעלניאַנאַ. מיין פאָטער איז אין די יונגע יאָהרען געוועזען אַ וועבער. שפּעטער האָט ער געהאַנדעלט מיט רעשטלעך סחורה, וואָס ער פלעגט פאַרקויפען מייסטענס צו פּראָווינצער סוחרים.

מיין פאָטער איז געוועזען אַ פרומער ייד און אַ פאַרברענטער אַלעקסאַנדראָווער חסיד.

ווען איך בין געוואָרען 13 יאָהר אַלט און האָב אָנגעהויבען לעגען תפילין, האָט ער מיך געשיקט קיין סאָכאַטשאָוו לערנען ביים רבין אין דער דאָרטיגער ישיבה. איך האָב דאָרטען פאַרבראַכט דריי יאָהר. איך האָב געגעסען „טעג" און געלערענט. אַזוי ווי איך האָב נישט געהאַט גענוג „טעג", אָפּט נאָר דריי פיר, האָט מיר דער טאַטע צוגעשיקט אַ פּאָר רובעל כ׳זאָל האָבען אויף צו לעבען. ער פלעגט פון צייט צו צייט קומען צו מיר און מיך פערהערען אין לערנען, אויף פּסח און אויף די ימים נוראים פלעג איך קומען אַהיים.

אין דער ישיבה האָט מען מיך גערופען „הערשעל דער לאָדזער".

צום סוף פון די דריי יאָהר, ווען איך בין שוין געוועזען אַ בחור פון אַ יאָהר 16, האָב איך זיך אָנגעהויבען אינטערעסירען אויך מיט אַלגעמיינער בילדונג. השכלה, אויפקלערונג און אַלגעמיינע בילדונג האָט דאַן אָנגעהויבען אינטערעסירען אַ סך ישיבה־בחורים. איינער אַ וולאָצלאַוועקער בחור, אַ משכיל, האָט געהאַט מיטגעבראַכט מיט זיך „פרייע" ספרימלעך און האָט עטליכע בחורים זיי אויסגעבאָרגט בסוד סודות. איך בין אויך געוועזען איינער פון די געצעהלטע בחורים וועמען ער האָט געבראַכט די ספרים׳לעך צום לייענען.

פאַר מיר האָבען זיך דעמאָלט געעפענט נייע וועלטען. איך בין געוואָרען אויס פרומער. כ׳האָב זיך אָנגעהויבען ענטוויקלען אַלס דענקענדער מענש.

איצט קענט איהר זיך פאָרשטעלען ווי אַזוי איך האָב געפיהלט, ווען איך בין אַהיימגעקומען צו מיינע עלטערען אויף די ימים נוראים און מיין פאָטער האָט מיר געזאָגט, אַז איך וועל שוין קיין סאָכאַטשאָוו נישט צוריקפאָהרען, ווייל — איך בין געוואָרען אַ חתן. ער האָט געטון מיט מיר אַ שידוך מיט אַ סאָכאַטשאָווער חסיד וואָס וואוינט אין לאָדז. מיין פאָטער האָט מיך אָהן שום צערעמאָניעס געלאָזט וויסען, אַז איך בין געוואָרען אַ חתן פאַר דער טאָכטער פון אַ געוויסען אלעזר באַרענשטיין פון פאָלודניאָווא גאַס אין לאָדז.

דער שידוך איז געשלאָסען געוואָרען אינגאַנצען אָהן מיין וויסען. און ווען איך בין אַהיים געקומען און מיין פאָטער האָט דאָס מיר געזאָגט, איז דאָס פאַר מיר געוועזען אַזאַ קלאַפּ אַז כ׳האָב געמיינט אַז איך וועל עס נישט איבערטראָגען.

(ווייטער מאָרגען)

דאָס לאָדזער יודענטום וועט פּראָטעסטירן

געגען דעם לעגיסלאַציוו-ראַט אין א״י

ווי מען טיילט אונז מיט, איז בעשלאָסען געוואָרען איינצואָרדענען אין לאָדז אַ גרויסען עפענטליכען פּראָטעסט־מיטינג געגען דער שאַפונג פון לעגיסלאַטיוו־ראַט אין ארץ־ישראל.

וועגען טאָג און אָרט פון מיטינג וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.

די שרעקליכע רעטעניש מיט׳ן טויטען קערפּער

איז נאָך נישט אויפגעקלערט געוואָרען

פון דער מלוכה׳שער פּאָליציי־קאָמענדע גיט מען איבער:

דער טויטער קערפּער, וואָס איז געפונען געוואָרען אינ׳ם שייבלער־סטאַוו, דעם 27־טען דעצעמבער 1935 געהער צו אַ מאַנסביל, אַ קריסט, אומגיפעהר 165 מעטער די הויך, וועלכער איז געוועזען אַ שאַטין.

די מלבושים, וואָס מען האָט אויף דעם קערפּער געפינען זענען: אַ גראַנאַטענע שטרייכגאַרן־מאַרינאַרקע אין טונקעל־גרויע פּאַסקעס, שוואַרצע שטרייכגאַרן־הויזען אין דינע שוואַרצע פּאַסען, אַ העמד פון „האַרטום א. ק." מיט אַ קאָלנערעל פון 36 צענטימעטער; קאַלעסאָנען פון „אָקספאָרד" אין קליינע קאַרעלעך — פּעפּיטאַ.

די אַלע זאַכען קאָן מען אָנקוקען אין דעם אויספאָרשונגס־אַמט אויף קילינסקיעגאָ 152.

קיין בייעס איז אין דער אויספאָרשונג נישט איינגעטראָטען.

פּראָצעס געגען געוו. פּאַדסטאַרשי

פון בעקער-צעך משה פאָזנאַנסקי

עהרענגעכטען האָט זיך אין שטעטישען געריכט אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען דעם געוו. פּאַדסטאַרשי פון יודישען בעקער צעך משה פאָזנאַנסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין אויספּרעסען לאַפּוביקעס פון די צעך מיטגלידער. די וועלכע האָבען איהם נישט געוואָלט בעצאָהלען האָט פאָזנאַנסקי געדראָהט אַז זיי וועלען מוזען בעצאָהלען הויכע שטייערען, וועלען האָבען סאַניטאַרע פּראָטאָקאָלען און רעפּרעסיעס מצד דעם אַרבייטס אינספּעקטאָר.

דער בעשולדיגטער פאָזנאַנסקי האָט ערקלערט אַז די בעשולדיגטע איז אַ פאַלשע און זי איז אַ נקמה אַקט פאַר זיינע ערקלערונגען, וועלכע ער האָט אָנגעגעבען אויפ׳ן פּראָצעס געגען דעם געוו. רעפערענט פון דער סטאַראָסטווע אַרטור ריין.

דאָס געריכט האָט אין פערלויף פון 2 טעג אויסגעהערט 19 עדות.

נעכטען האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען פאָזנאַנסקי איז בעפרייט געוואָרען.

דער ראַבינאַט זוכט:

שמואל מרדכי טייטעלבוים, איינבינדער; אייזיק שלאַמאָוויטש, סיוויטערמאַכער; משה שעכטער; ווער ס׳ווייסט עפּעס וועגען די דערמאָנטע פּערזאָנען ווערט געבעטען צו מעלדען אין ראַבינאַט.

גוט מאָרגען!

1 יאַנואַר 1936

רבותי, ווען איהר וועט זיך היינט אויפכאַפּען פון שלאָף, וועט איהר מאַכען אַ שהחינו איבער׳ן נייעם קאַלענדאַר. אויפ׳ן קאַלענדאַר וועט איהר זעהען דאָס ערשטע בלעטעל „1־טער יאַנואַר 1936"

בעטראַכטענדיג דאָס דאָזיגע בלעטעל, וועט איינער לאַכען און דער צווייטער — וויינען. לאַכען וועלען אין ערשטער רייה — די ווירטסלייט: סיווע רען פעליג די דירה־געלד־וועקסלעך פאַר׳ן לעצטען קוואַרטאַל, וויינען וועלען די לאָקאַטאָרען, וואָס מוזען די וועקסלעך צאָהלען.

לאַכען וועלען אויך די „אויושענדעס", וואָס האָבען איינקאַסירט אביסעל „מזומן" פאַר פּאַטענטען. וויינען וועלען די סוחרים, וואָס האָבען נאָך ביז איצט נישט העגגען די „שיר המעלות־לעך" אויף די וואַנד, און דעם 2־טען יאַנואַר וועלען זיי האָבען „געסט" מיט „דזשיען דאַברי".

לאַכען וועלען די, וואָס האָבען געפייערט דעם סילוועסטער אין דער „ביאַלע סאַלע" (אין בעט), וויינען וועלען די, וואָס האָבען אַ גאַנצע נאַכט געהוליעט, געמאַכט אַ „לחיים", און איצט לויפען זיי אַרום זוכען אַ „גמילת־חסד" און קענען נישט שטעהען אויף די פיס.

ווער נאָך וועט וויינען?

די מעדלעך, וואָס האָבען געהאַט דאָס „אומגליק" עלטער צו ווערען מיט אַ יאָהר...

יאָ, רבותי, קוקענדיג היינט אויף דעם ערשטען קאַלענדאַר־בלעטעל, וועט איינער לאַכען און דער צווייטער — וויינען.

נאָר לאָמיר האָפען, אַז אין דעם יאָהר וועלען מיר יודען, אויך לאַכען — הלואי!

אַב-נעק

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט
זונטאָג און חגאות פון 9—1

Dr. med. HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס-קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו.
זונטאָג פון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן
אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

שטורמדיגע צייטען

65

ראָמאַן

ביי די דאָזיגע געדאַנקען ציטערט קיביראָוו אַזש אויף. ער סטאַרעט זיך אָבער צו בעפרייען זיך פון די דאָזיגע געדאַנקען, ער ווענדעט אָן זיין גאַנצע ווילענס־קראַפט כדי צו דערשטיקען אין זיך דעם בונט פון זיין געוויסען.

„ביסטו אַ צאַרישער אָפיצער, דאַרפסטו נישט האָבען קיין געוויסען!" — טראַכט ער.

ער האָט זיך איצט געסטאַרעט נישט אָפּצוטרעטען פון סעלים־כאַנ׳ען, אַרויסווייזענדיג ביי יעדער געלעגענהייט בעטריישאַפט, אונטערטעניגקייט און איבערגעגעבענקייט. סעלים־כאַן פון זיין זייט, האָט זיך כמעט אויף קיין איין מינוט נישט געשיידט פון „זיין קלוגען אַלי". ער האָט זיך מיט איהם בעראַטען וועגען יעדער קלייניגקייט, דערצעהלט איהם מעשיות וועגען זיין שטורמישער פאַרגאַנגענהייט, זיך פאַרטרויט פאַר איהם וועגען זיין ליבע צו דזשעאידען.

עס האָט זיך געשאַפען אַ זעהר כאַראַקטעריס טישע לאַגע. צוויי מענשען זענען געוועזען נאָהענט, צוויי מענשען זענען געוועזען בעפריינדעט און נישט אָפּגעטראָטען איינער פון אַנדערען. אָבער איינער, דער, וואָס איז אָנגעגאַנגען אין גאַנץ רוסלאַנד פאַר אַ רויבער — איז געוועזען אַן׳עהרליכער פריינט, האָט עהרליך ליב געהאַט דעם צווייטען, איז איהם געווען איבערגעגעבען מיט׳ן גאַנצען האַרצען; און דער צווייטער, אַן׳אָפיציר, אַ מענש אַ געבילדעטער, אַ מענש מיט „קולטור", אַ מענש פון דער אַזוי גערופענער בעסערער געזעלשאַפט — איז געוועזען פאַלש, האָט געשפּילט אַ דאָפּעלטע ראָל, איז גרייט געווען יעדע מינוט איבערצוגעבען זיין נאָהענטסטען און איבערגעבענסטען פריינד אין די הענד פון הליון...

„אָה, ווען סעלים־כאַן דערוויסט זיך אַזוי וועגן דעם! — טראַכט קיביראָוו. — ער וואָלט זיך פאַר פערצווייפלונג און עגמת נפש אַריינגעשאָסען אַ קויל אין קאָפּ"...

אין צוויי טעג אַרום איז געקומען כאַכאַנאָוו. כאַכאַנאָוו איז געוועזען אַ גאַסען־קעהרער אין גראָזני און האָט זיך זעהר גוט געקענט מיט סעלים־כאַנ׳ס מענשען. ער האָט עס טאַקע בעקומען די אויפגאַבע „נאָבעל" און זיך דערוויסען אַלע איינצעלהייטען צו שפּיאָנירען אין דער ביוראָ פון דער פירמע.

ווען כאַכאַנאָוו איז געקומען אין סעלים־כאַנ׳ס לאַגער, האָט סעלים־כאַן צוגערופען צו זיך קיביראָו׳ן און געזאָגט:

— קום אַהער, אַלי, וועסטו הערען וואָס עס דערצעהלט אונז כאַכאַנאָוו.

סעלים־כאַן, קיביראָוו און נאָך צוויי פון סעלים־כאַנ׳ס מענשען האָבען זיך אַוועקגעזעצט נעבען אַ גרויסען שטיין און גענומען אויסהערען כאַכאַנאָוו׳ן.

כאַכאַנאָוו, אַ געזונטער קרעפטיגער טשעטשעניעץ, מיט גוטמוטיגע אויגען, האָט אָנגעהויבען איבערגעבען וועגען זיין אויסשפּירונגס־אַרבייט אין דער ביוראָ פון דער פירמע „נאָבעל":

— אַז איך האָב דערהאַלטען פון אַכמעד׳ן אַ בעפעהל צו שפּיאָנירען נאָבעל׳ס ביוראָ, האָב איך דאָס ערשטע געהאַלטען פאַר נויטיג זיך צו בעקענען מיט׳ן וואָזשני (דאָר־מען) פון דער ביוראָ, וואו מען צאָהלט אויס געלד די אָנגעשטעלטע און אַרבייטער.

— אָט איז אַ קלוגער דזשיגיט! — בעמערקט סעלים־כאַן מיט אַ שמייכעל. — נישט אמת, אַלי?

— נו, געוויס, זעהר קלוג געהאַנדעלט. — ענטפערט קיביראָוו און טראַכט, אַז נאָכ׳ן כאַפּען סעלים־כאַנ׳ען, וועט מען אויך דעם דאָזיגען כאַכאַנאָוו מוזען אַוועקשיקען אויף קאַטאָרגע...

— צוערשט — דערצעהלט כאַכאַנאָוו ווייטער, — איז מיר די זאַך אָנגעקומען אַביסעל שווערליך. דער וואָזשני, אַן׳אַלטער רוס, האָט זיך מיט מיר נישט געוואָלט אַריינלאָזען אין קיין שום שמועס. אָבער ווען איך האָב איהם איינמאָל געפּרעגט, צי ער וואָלט געוועזען אַ בעלן אַריינצוגעהן אין אַ קאַפע (אַ ביליגען רעסטאָראַן אָדער שענק) און „אַ ביסעל אויסטרינקען", האָבען זיך זיינע אַלטע אויגען אָנגעצונדען און ער האָט געזאָגט: „לאַדנאָ, פּאַדיאָם" (גוט, מיר וועלען געהן). בין איך מיט איהם אַוועק אין אַ קנייפּע, האָט ער גענומען איין כוסה, אַ צווייטע, אַ דריטע, ער האָט געגאָסען אין זיך אַריין, ווי ער וואָלט געוועזען אַ לעדיגע פאַס. נו, דערנאָך איז די צונג שוין ביי איהם געפּאָהרען ווי אויף רעדער. איך בין אָבער געוועזען פאָרזיכטיג. איך האָב נישט געוואָלט ביי איהם מיט אַ מאָל אַלץ אַרויסקריגען; אַפילו שיכור׳ערהייט האָט ער מיך געקענט אין עפּעס חושד זיין. איהר פאַרשטעהט?

— ריכטיג, ריכטיג, — האָבען אַלע צוגעשאָקעלט מיט די קעפּ און אויך קיביראָוו האָט צוגעשאָקעלט (מיט׳ן קאָפּ, טראַגענדיג גלייכצייטיג אַ האַס אין האַרצען אויף דעם דאָזיגען כאַכאַנאָוו׳ן)...

— נו, בין איך מיט דעם אַלטען רוס אַוועק נאָכאַמאָל אין אַ קנייפּע, און אַ דריט מאָל, — דערצעהלט ווייטער כאַכאַנאָוו — ער האָט געגאָסען דעם בראָנפען אין זיך, און גערעדט און גערעדט, אַז ס׳איז געוועזען אַ מחיה צו הערען. איך האָב מיך דערוואוסט ביי איהם די מינדעסטע איינצעלהייטען. ער האָט מיך עטליכע מאָל פאַרבעטען אין דער ביוראָ — פאַרשטעהט זיך דעמאָלט, ווען קיינער איז דאָרטען נישט געוועזען, נאָכדעם ווי די אָנגעשטעלטע זענען שוין געוועזען אַוועק אַהיים. איך האָב געבראַכט בו אַ פלאַש בראָנפען און מיר האָבען געטרונקען. דערווייל האָב איך מיר אויפגעצייכענט אַ גענויען פּלאַן פון אַלע צימערען פון דער ביוראָ... כע־כע־כע...

— און דער רוס האָט עס נישט בעמערקט? — פרעגט סעלים־כאַן.

— ווער זאָגט עס! ער האָט יאָ בעמערקט, אָבער פרעג איהם בחרם! ער האָט געזעהן, איך צייכען עפּעס, פרעגט ער מיך שכור׳ערהייט: „הע, ברודערל, וואָס שרייבסטו דאָ?" זאָג איך, אַז דאָס מאַך איך „מענשעלעך" און צאַצקעס פאַר מיינע קינדער... האָט ער געשאָקעלט מיט׳ן קאָפּ און זיך נאַרישעוואַטע צולאַכט... ביי דער געלעגענהייט האָב איך מיך פון דעם דאָזיגען רוס דערוואוסט אַ טשיקאַווע נייעס.

— וואָס פאַר אַ נייעס? — פרעגט סעלים־כאַן.

— זייענדיג שכור, האָט ער מיך אַרויפגעפיהרט אויף אַ שמועס וועגען דיר, כאַן. אַך, האָט ער גערעדט וועגען דיר — ממש ציטערענדיג און וואַרפענדיג זיך ווי אַ פיש אויף דער טריקעניש! און דערנאָך רוימט ער מיר איין אַ סוד: „דו ווייסט, ברודערל, — זאָגט ער, — איך האָב אונטערגעהערט אַ שמועס צווישען אונזער דירעקטאָר און עפּעס אַ פּאָלקאָווניק. האָט דער דאָזיגער פּאָלקאָווניק געזאָגט: „נו, איצט וועלען מיר שוין פאַקען סעלים־כאַנ׳ען; איינער אַ געוויסער קיביראָוו, אַן׳אָפיצער האָט זיך אונטערגענומען דורכצופיהרען דאָס דאָזיגע שווערע שטיקעל אַרבייט, און ער וועט עס דורכפיהרען! נאָר, הער דירעקטאָר, די זאַך מוז זיין שטרענג בסוד". אַזוי, דערצעהלט מיר דער רוס, האָט געזאָגט דער דאָזיגער פּאָלקאָווניק. איך בין שטאַרק נייגעריג געוועזען צו וויסען, וואָס אַזעלכעס דער דאָזיגער קיביראָוו האָט בדעה צו טון. אָבער דער אַלטער וואָזשני האָט מיר געזאָגט, אַז מעהר ווייסט ער נישט. אַזוי ווי ער האָט געהערט, אַזוי דערצעהלט ער עס מיר.

— אַן׳אָפיצער קיביראָוו האָט עפּעס אונטערגענומען? — פרעגט סעלים־כאַן און שמייכעלט. — האַ, וואָס זאָגסטו דערצו, אַלי? מ׳דאַרף זיך דערוויסען ווער דער דאָזיגער קיביראָוו איז און וואָס אַזעלכעס ער האָט בדעה אונטערצונעהמען?... מען דאַרף איהם פריהער מאַכען מיט אַ קאָפּ קירצער, אמת, אַלי?...

קיביראָוו האָט דערפיהלט, ווי עס פעהלט איהם אויס אָטעם. ער האָט געוואָלט ענטפערען. אָבער ער האָט געפיהלט, ווי ס׳איז איהם עפּעס געבליבען שטעקען אין האַלז.

(פאָרטזעצונג קומט)

טעאטער
„ראזמאיטאשצי"
צעגעלניאנא 27.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

הייבט, 9 אוונט
גראנדיעזע אויפפירונג
אויף יודיש
פון רעזשיסער פון ארץ־ישראל'דיגען
סאטירישן רעווי־טעאטער „המאטאטא"
יצחק נאזשיק

תל=אביב

פרייליכע סאטירע אין 2 טיילן, 16 בילדער
פון נ. יצחקי. מוזיק בעארבייט פון
י. שייעוויטש.
בילעטען פון 11–2 און פון 5 נאכמיטאג
צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

20-יעהריגער יובל
פון לייטער פון ציוויל־שטאנד־אמט־אינגאצי ליבראך

היינט דעם 1־טען יאנואר ווערט 20 יאהר זייט ס'האט אנגעהויבען זיין טעטיגקייט אלס בעאמטער פון ציוויל־שטאנד־אמט, דער איצטיגער לייטער ה' איגנאצי ליבראך.

ה' ליבראך האט צוזאמען מיט'ן פערשטארבענעם איזידאר שווארצמאן ארגאניזירט און אין ארדנונג געברענגט דעם ציוויל־שטאנד־אמט, אזוי, אז דער לאדזער אמט איז היינט־צו־טאג א מוסטער פאר גאנץ פוילען. ה' ליבראך האט זיך בעזונדערס פערנומען צו ברענגען אין ארדנונג די דאקומענטען פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע זענען ליידער געווען אזוי שטארק פערוואהרלאזט.

ה' ליבראך האט נאך איזידאר שווארצמאן ז"ל געארבייט מיט דעם געוו. סטאראסטא ה' אלעקסי זשעווסקי און איצט פערנעמט ער דעם אמט אלס לייטער פון ציוויל־שטאנד־אמט.

מ'דארף געדענקען, אז דער ציוויל־שטאנד־אמט איז איינער פון די וויכטיגסטע אפטיילונגען פאר דער יודישער בעפעלקערונג. ה' ליבראך האט דורך זיינע 20 יאהר שווערע ארבייט, דורך זיין געוויסענהאפטיגקייט און בעציהונג צו זיין טעטיגקייט, זיך פערשאפט די אכטונג און אלגעמיינע אנערקענונג, פון די אלע, וועלכע זענען געקומען מיט איהם אין בעריהרונג. אויף זיין אמט איז ה' ליבראך אן'עצה־געבער און פערלייכטערער צו ערלעדיגען די אלע פערוויקעלטע ענינים, וועלכע טרעפען זיך אין זיין אמט.

מיר ווינשען דעם יובילאר, דעם מוסטערהאפטען בעאמטען א ווייטערדיגער פרוכטבארע און נוצליכע ארבייט אויף דעם וויכטיגען געביט פון געזעלשאפטליכער טעטיגקייט.

די פאסט ארבייט היינט נישט

(א) היינט, צוליב ניי־יאהר, ארבייט נישט א גאנצען טאג די פאסט מיט אלע איהרע אפטיילונגען
דאגעגען איז די טעלעגראף- און טעלעפאנישע אפטיילונג טעטיג אהן איבעררייס.

אלפוילישער צוזאמענפאהר פון דייטשע לעהרער

(א) דאנערשטאג דעם 2. יאנואר אין פרייטאג דעם 3־טען, וועט אין דער פאלקס־שול נומער 90, אויף לעגיאנען־גאס 32 פארקומען א אלפוילישער צוזאמענפאהר פונים פעראיין פון דייטשע לעהרער ביים דייטשען קולטור־ווירטשאפטליכען פערבאנד.
דער צוזאמענפאהר זאל זיין געווידמעט פעדאגאגישע ענינים.

פאבריק-שרפות

(א) נעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער פאבריק פון דער פירמע לארענץ און האוק (שענקעוויטשא 113). עס האט זיך אנגעצונדען באנדעל אין א מאשין, און דאס פייער האט זיך שנעל פערשפרייט. די גרויסגרופענע 3 אפטיילונגען פייערלעשער האבען די שרפה שנעל פערלאשען.

* * *

(א) נעכטען איז אויך אויסגעבראכען א שרפה אין דער גארבעריי פון „גארבארניא רודזקא" אין רודע־פאביאניץ, טראץ דער ענערגישער אקציע פון די פייערלעשער איז אפגעברענט געווארען טיילוויז די געביידע פון דער טריקנעריי און דער דאך פון דער גארבאריע.

קלאנג=קינא=טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
פילם פון פוילישער פראדוקציע. מחכטיגע דראמע פון די צארישע צייטען און די רעוואלוציע פון יאהר 1905 א. נ.
דיטאכטער
פון גענעראל
פאנקראטאוו
דער פילם איז הערליך רעזשיסירט און שמידט צו דעם צושויער צום עקראן. — גרויסע אויסשטאטונג און מייסטערהאפטער שפיל פון די ארטיסטן. אין די הויפטראלן:
Marja Bogda, Junosza Stępowski, Nora Ney, Franciszek Brodniewicz
אויסער'ן פראגראם?
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 פריה.

פייערליכע בעקליידונג פון 250 ארימע קינדער און דערוואקסענע
דורכ'ן פעראיין „מלבוש ערומים"

אין אייגענעם לאקאל (שענקעוויטשא 3-5) איז פארגעקומען די ווינטער־בעקליידונג פון „מלבוש ערומים".

די פייערליכקייט ווערט געעפענט פון פרעזעס איזאק רייטבערגער. אין קורצע ווערטער ווייזט ער אן אויף דער בעדייטונג פון דער היי־יאהריגער בעקליידונג, וועלכע איז דאסמאל א פולע. 225 קינדער און עלטערע בעקומען אנצוגען, פאלטענס, שיך, זאקען, העמדער און שאלען אלץ נייע זאכען. ביים איצטיגען שווערען ווירטשאפטליכען קריזיס איז דאס א גרויסע לייסטונג, און ער דאנקט די אלע וואס האבען מיטגעהאלפען צו דער אקציע.

דער רעדנער בעמערקט דערביי, אז דער פער איין זארגט אויך פאר ארימע קראנקע, וועלכע געניסען פון דער אמבולאטאריע. פרעזעס רייטבערגער אפעלירט דערום צו די אנוועזענדע, בייהילפיג צו זיין דעם פעראיין אין דער טעטיגקייט.

נאך דעם, ווי ס'ווערען בעעהרט מיט אויפשטעהן פון די ערטער דער פערשטארבענער מארשאל פילסודסקי און די וויצע־פרעזעסן יאקובאוויטש און סאלאמאנטשיק, בעקומט דאס ווארט ד"ר שלאסער וועלכער ווייזט אן אויף דער וויכטיגער אקציע פון „מלבוש־ערומים", וועלכער זארגט אז ארימע קינדער זאלען בעקומען גאנצע שיכלעך און מלבושים אויף ווינטער, אזוי ארום ווערען די בני עניים פערהיטען פון פערקיהלונג און אנדערע חולאת'ן.

נאך דעם, ווי ס'רעדען נאך אייניגע רעדנער, גיט פרעזעס רייטבערגער איבער דער פרוי לעווין און ה' גינזבערג די שער, איבערצושניידען דעם באנד פונ'ם מלבושים־לאגער. עס ווערען לויט דער רייהע בעקליידט: 50 שול־קינדער א. נ. פון מארשאל פילסודסקי, 5 קינדער א.נ. פון פערשטארבענעם שלום דרעוו. די איבעריגע ווערען בעקליידט שול־קינדער און דערוואקסענע.

די קינדער האבען אויך בעקומען אוונד־ברויט און זיסקייטען.

די ארדנונג ביי דער בעקליידונג איז היי־יאהר געווען א מוסטערהאפטע.

פון די כאלופניקעס פעראיינען

דאמען-שניידער כאלופניקעס.

ביי די דאמען־שניידער־כאלופניקעס קומען לעצטענס פאר א רייהע גרעסערע פאר־פערזאמלונגען, אויף די דאזיגע פערזאמלונגען קומען צום אויסדרוק שרעקליכע בילדער פון דער שווערער לאגע פון די לאדזער דאמען־שניידער־כאלופניקעס, אנשטאט 100 זל. נאך ווארטען חדשים בעקומען זיי קוים 90 זל. מ'ניט וועקסלען אויף 5—4 חדשים פאר ארבייט, אין לויף פון סעזאן רייסט מען עטליכע מאל די לוינען. די פערוואלטונג מאכט אנשטרענגונגען צו פערבעסערען די שווערע לאגע. דעם נאהענטסטען זונטאג קומט אויך פאר א פאך־פערזאמלונג.

טריקאטאזש כאלופניקעס.

ביי די טריקאטאזש־כאלופניקעס הערשט יעצט, צוליב די לייכטע לינדע וועטערן, א שטילשטאנד אין דער בראנזשע. די פערוואלטונג בעשעפטיגט זיך מיט'ן צוגרייטען א רייהע עקאנאמישע אויסבעסערונגס־אקציעס צום קומענדען סעזאן. לעצטענס קומען פאר אפטע פערזאמלונגען, ווי עס קומט אין דער עפענטליכקייט די שווערע לאגע פון די טריקאטאזש־כאלופניקעס.

קעטלער - כאלופניקעס.

די קעטלער־כאלופניקעס האבען זיך ערשט נישט לאנג ארגאניזירט, אלס א סעקציע ביי דער האנדווערקער־עקספאזיטור (פעטריקאווער 20) זיי ציילען שוין היינט עטליכע 70 מיטגלידער, עס ווערט ביי זיי געפיהרט א ריהרעווידיגע טעטיגקייט, ס'קומען אפט פאר מיטגלידער פערזאמלונגען אויף וועלכע ס'ווערען בעהאנדעלט פאך־פראגען.

וועבער-פעראיין (פושעזשינער 7).

די פעראיינס־פערוואלטונג מאכט ענערגישע הכנות, צו פייערען דעם 20־יעהריגען עקזיסטענץ־יובילעאום פון פעראיין, די פערוואלטונג בעשעפטיגט זיך זעהר שטארק מיט דער עקספארט־פראגע, דער איינציג־געבליבענער וועבער ארטיקעל ביי וועלכען די לאדזער יודישע האנדוועבער קאנען נאך געפינען ארבייט. דאס איז דער א. ג. עקספארט.

די דאזיגע סחורות וואס ווערען געארבייט אין יודישע קעלער און בוידעם שטובען פון באלוט ווערען עקספארטירט אין די ווייט־אפריקאנישע לענדער און דער א־בייטס לוין פון וועבער איז אזוי „הויך" אז זיי פערדינען 12 זל. א וואך ביי א 16־שעהדיגען ארבייטס־טאג. די דאזיגע „פערדינסטען" ווערען חלילה נישט רעגולער אויסגעצאהלט, נאר קאנט'עס צו 2 ג. ווערט דעם וועבער געגעבען. אויף די לעצטע פאך־פערזאמלונגען, ווערען איבערגעגעבען שוידערליכע פאקטען.

ביי א טייל פאבריקאנטען געניסען די ארבייטער נישט פון די זיי קומענדער סאציאלער שוץ־געזעצגעבונג. די פערוואלטונג בעשעפטיגט זיך ערנסט וועגען אן אקציע אויסצובעסערען די שווערע לאגע פון די כאלופניקעס.

דער ליבלינג פון קינא=פובליקום—פראנטשישקא גאל קירצליך אין קינא „ריאלטא"

דאס שענסטע און גרעסטע קינא אין לאדז „ריאלטא" (פשעיאזד 1), גרייט צו פאר'ן פובליקום א רייהע שלאגער־פילמען, וואס וועלען זיכער ארויסרופען דעם גרעסטען אינטערעס. חוץ דעם גרויסען פאלעסטינא־פילם „פריהמארגען, טאג און נאכט אין ארץ־ישראל", וואס וועט אין דער נאהענטסטער צייט דעמאנסטרירט ווערען אין קינא „ריאלטא", איז דער דירעקציע פון דעם קינא געלונגען צו פערקאנטראקטירען דעם בעריהמטען יונגער פילם „די קליינע קאטערינע", וואו די הויפטראלע שפילט די אונפערגלייכליכע, בעצויבערענדע א־טיסטין פראנטשישקא גאל. פראנטשישקא גאל איז היינט צו טאג די גרעסטע שוישפילערין פון אונזער צייט און איהרע מאנומענטאלע פילמען ווי „טשיבי", „פיאטרוש", „די קליינע מוטער" און אנדערע זענען אדורך מיט שטורמישען ערפאלג און אמוזירט דעם עולם. דער נייעסטער פילם „די קליינע קאטערינע", וואס וועט קירצליך דעמאנסטרירט ווערען אין קינא „ריאלטא" איבערשטייגט אלע ביז־איצטיגע פילמען מיט פראנטשישקא גאל. אין דעם דאזיגען פילם שפילט פראנטשישקא גאל די ראל פון א ארים דינסטמיידעל, אין וועלכער ס'פערליבט זיך דער חתן פון דער יונגער רייכער בעל־הבית'טע. דער פילם פערמאגט זעהר פיל קאמישע סצענעס, איז אנגעשפיקעוועט מיט שעהנער מעלאדישער מוזיק, פונ'ם יודישען קאמפאזיטאר בראדזקי און בכלל איז עס א פילם וואס יעדער איינער דארף איהם זעהען. א חוץ דער בעצויבערענדער פראנטשישקא גאל, נעמען אנטייל אין דעם פילם די פאפולערסטע יונגע שוישפילער יוטא וואלבורג, האנס האלט, האנס אלדען א. אנד. „די קליינע קאטערינע" וועט זיכער זיין א גרויסע פילם־געשעהעניש אין אונזער קונסט־וועלט. פאר'ן יודישען עולם איז אינטערעסאנט צוצוגעבען, אז פראנטשישקא גאל איז א יודיש קינד געבוירען אין אונגארן.

איינטאגיגער פראטעסט=שטרייק

(א) נעכטען איז אין די זגערזשער פאבריקען פראקלאמירט געווארען אן איינטאגיגער פראטעסט־שטרייק צוליב דעם נאך נישט ליקווידירטען סכסוך אין דער פאבריק פון דער פירמע י. מ. בראדאטש" אין זגערזש.

דער שטרייק איז ביי־טאג טיילוויז איבערגעריסען געווארען, ווייל די פירמע בראדאטש האט מיטגעטיילט, אז נאך ניי־יאהר וועט זי דעם סכסוך אויסגלייכען.

זעלבסטמארדען

(א) אויף דער מאסטאווא־גאס 14 האט זיך, מחמת ארומקריגערייען אין דער משפחה, געסמט די 36־יאהריגע יוליאנא זאשיעקא. פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

(א) אויף דער לימאנאווסקיעגא־גאס האט מען געפונען א פערסמ'טען מיט עסיג־עסענץ אנ'אונבעקאנטען מאנספערשוין אין די מיטעלע יאהרען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פערמשפט א מעסער=שטעכער

(א) דאס שטאטישע געריכט האט נעכטען פערמשפט דעם 35־יאהריגען וולאדיסלאוו קוקולא אויף א יאהר טורמע, דערפאר, וואס ער האט אין אקטאבער 1935 געפעהרליך צושטאכען זיין שוואגער דעם זעלנער מינישעווסקי און געמאכט א סקאנדאל אין מיליטער־געריכט.

פערטשאדעט אויף טויט

(א) אויף קילינסקיעגא 42 איז פערטשאדעט געווארען אויף טויט פון גאז דאס 22 יאהריגע דינסט־מיידעל ווראניקא קאלושקא. די סיבה — איהר אייגענער אומפארזיכטיגקייט: זי האט נישט גוט פערדרייט דאס גאז־אייוועלע.

די גאנצע געזעלשאפט
מוז זיך פעראייניגען אין דער
אקציע פון בירגער־קאמיטעט
צו העלפען די ארימסטע!

נישט איינגעגעבענע איינ-ברוכס=גנבה
אין דער פירמע גלאס

נעכטען האבען זיך גנבים אריינבעקומען אין דער פירמע גלאס און שותפים, זשעראמסקיעגא 100, און צוגעטרעטען אויפצוברעכען די קאסע, אין וועלכער ס'האבען זיך געפונען 40 טויזענד זלאטעס מזומנים און 200 טויזענד זל. וועקסלען. זעהט אויס אז די גנבים זענען געשטערט געווארען אין דער ארבייט, ווייל זיי זענען אנטלאפען, נישט מיטנעהמענדיג קיין איין גראשען.

נאך א געליטענער
פון די לעצטע כוליגאנישע שטיק

צו דער רשימה פון די געליטענע פון די לעצטע כוליגאנישע שטיק, קומט צו נאך א געוויסער נתן כמיעלעווסקי (פון קילינסקיעגא 94).

געהענדיג פרייטאג צו נאכט אויף פעטריקאווער גאס, האבען כוליגאנעס בעגאסען דעם פאלטען מיט זאלץ־זויער, צוליב וואס כ'ענען באלד אריינגעפאלען לעכער.

וועגען דעם איז געמאלדען געווארען דער פאליציי.

אויבער-קאנטאר משה קוסעוויצקי דאווענט שבת אין פילהארמאניע

אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום, וועט דער וועלט־בעריהמטער חזן משה קוסעוויצקי דאווענען נאך איינמאל — דעם קומענדיגען שבת אין זאל פילהארמאניע, וואס וועט זיין אונאפרופליך דאס לעצטע מאל פאר זיין אפפאהרען אויף א טורנע קיין ענגלאנד. אויך דאס מאל וועט מיטן אויסגעצייכנטען כאר אנפיהרען דער בעוואוסטער דיריגענט און קאמפאזיטאר פראפ. י. זאקס. עס וועלען אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע קאמפאזיציעס פון חזנישער נגינה.

ווי תמיד האט אויך דאס היינטיגע דאווענען ביי די לאדזער מתפללים ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג.

ס'וועט זיין בעסער...

אין טאג פון ניי־יאהר נעמט אונז ארום אנ'אפטימיסטישע שטימונג — ס'ערוועקט זיך א האפנונג, אז ענדליך וועלען ערפילט ווערען אונזערע וואונשען און דערפאר בעקומען מיר מעהר מוט צום קאמף מיט אלע שטערונגען פון גורל.

פון אלע אויסשטעלונגס-פענסטער אין די צוקער-ניעס שמייכלען צו אונז די אויסגעצייכענטע פון אונזער צוקערוואר - אויסארבייטונגען, ס'ווארפט זיך אונז וואס מעהר אין די אויגען די טאפעל-שאקאלאדע „בראנקא". עס ווייסען שוין אלע אין פוילען, אז דאס בעסטע געבעקס, בישקאפטען, וואפלעס, קעקס און סובארקעס איז „בראנקא".

פיינשמעקער קענען שוין אפשאצען דעם געשמאק פון דער שאקאלאדע „בראנקא-לוקס" דאס זעלבע איז מיט די מאנדלען, קאקאא, לאנדרינקעס און פאמעראנצען-שאלעכין. אונזער נייעסטער פראדוקט כאלווע איז געווארען דאס ליבלינגס-ארטיקעל. ס'איז שווער צו גלויבען, אז א פירמע, וואס עקזיסטירט 54 יאהר זאל ארבייטען מיט אזא יוגענדליכען טעמפעראמענט און ענערגיע. אלזא, עס וועט זיין בעסער...

אפטימיסט

ראדיא - פראגראם
מיטוואך ר. 1-טען יאנואר 1936

9 צייט-סיגנאל. 9.03 פליטען. 9.50 ידיעות. 11.57 צייט-סיגנאל. 12.15 אייראפעאישער קאנצערט. 1.20 הערשפיל. 1.40 פליטען. 2 „ניי-יאהר" — הומארעסקע פון באלעסלאוו פרוס. 2.20 פליטען. 3 אודיציע. 3.45 פרעהליכער לאדזער דיאלאג 4 אודיציע. 4.20 וויאלאנטשעל-קאנצערט. 4.50 וועגען ראדיא-מוזיק. 5.05 טאנץ־מוזיק. 6.05 אויסלענדישער הומאר. 6.15 אריעס און לידער. 6.40 הערשפיל. 7.20 רעקלאמע-קאנצערט. 7.35 ספארט. 7.40 פליטען. 7.50 רעפארטאזש. 8 פרעהליכע מוזיק. אודיציע. 8.45 אוונט-ידיעות. 9 שאפענ'ס שאפונגען. 9.35 „געשפרעך פון אלטען מיט'ן נייעם יאהר" 9.55 אלגעמיינע ספארט-ידיעות. 10.10 טאנץ-מוזיק. 11 ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 טאנץ-מוזיק. 11.30 טאנץ-מוזיק. 11.37 „א פליטע פון פליטען" (פארטזעצונג פון טאנץ-מוזיק).

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —		96.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע	—	40.50
4 „ דאלארובקא	—	53.40
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)		64.50
5 „ ווארשאווער ס.-ב.	1934	53.75
5 „ לאדזער		48.00
ענגלישער פונט — — —		26 09
דאלאר אפיצ. — 5.29.30 נישט-אפיציעל	—	5.29
גאלד-דאלאר — —	—	8.99
גאלד-רובל — — —	—	4.74
דייטשער מארק — —	—	1.23

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

איינציגער און לעצטער קאנצערט פון יוזעף שמידט אין פילהארמאניע

היינט 8.30 אוונד קומט פאר אין זאל פילהארמאניע די לאנג ערווארטעטע סענסאציע אין לאדז, קאנצערט פון קעניג פון די טענארען יוזעף שמידט. אין פראגראם די בעסטע שלאגערן פון דעם גרויסען קינסטלערס רעפערטואר.

פון פוילישען טעאטער

היינט 12 בייטאג ווערט אין שטאטישען פוילישען טעאטער געשפילט „אלא און יאנעק ו קראיניע טשארוב".
4 נאכמיטאג — „פשעדזשיווני סטאפ", אין אוונד — „שקאלא פאדאטניקוב".

א רוטיניִרטער
בוכהאַלטער-
בילאַנסיסט
לאַנגיעהריגער געוו. הויפּט-בוכהאַל-
טער און קאָרעספּאָנדענט
פון אַ גרעסערער היגער פירמע.
פיהרט איין, און פיהרט ביכער
שטונדענווייז.
אָנמעלדונגען פּאָלודניאָווע 39, ו. 3.
טעלעפאָן 155-46.

יעהרליכער נאָך-אינווענטאַר-אויספערקויף!
אין דער פירמע
PFEFFER, Piotrkowska 113
פון 2-טען יאַנואַר 1936.
גרויסער אויסוואַהל פון דאַמען, הערן און קינדער-אַרטיקלען פון העכסטער קוואַליטעט
„פון א שיך ביז א קאַפּעלוש" ● רעדוקציע פון 20 ביז 50%!
נוצט אויס די געלעגענהייט!

„Anna Karenina"
מעכטיג מייסטערווערק
פון לעוו טאָלסטאָי
GRETA GARBO i FREDERIK MARCH
אין די הויפּט-ראָלען:
אין אַ מאָדערנער אויספאָסונג דראַמע פון מענשליכע ליידענשאַפטען און טעותים.
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען און אַקטואַליטעטען.
אָנהויב 4.30 נאָכמיטאָג. שבת און זונטאָג-12 בייטאָג.
קלאַנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

לעטשניצע
פאַר וועגעריש-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוידאָק-טאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
א בעראַטונג 3 זל.

אפּערטרעטונג
איך בעזיץ אַ פאַבריקס-לאַגער פון דער פירמע ג. פאַטבערג און קאָמפּ. (ע. וועווער) פון גומי און טאַשמע-אויסאַרבייטונגען אויף וואַרשע, קעלצער און לובלינער וואָיעוואָדזטווע, זוך איך אַ פּערטרעטונג פון עהנליכע בראַנזשעס. ערנסטע רעפּע-רענצען. אָפּערטען אונטער „ערנסטער אַגענט" אין דער פירמע ג. פאַטבערג און קאָמפּ. לאָדז, קאָפּערניקאַ 3, טעל. 106-86 אָדער א. ח. אַרבאַך, וואַרשא, נאַלעווקי נומער 29.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־ קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5. טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med.
A. STILLER
אינערליכע קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 4—8
פּילסודסקיעגאַ 15,
טעל. 206-75 פראָנט, 2. שטאָק.

Dr. med. M. Wejs
אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען
לאַגעווניצקאַ 25 טעל. 215-18
ביים קאַבינעט: בעלויכטונג מיט קוואַרץ-לאַמפּע און עלעקטריזאַציעס.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
Telefon **12-333**
Legionów 6 (Zielona)
czynne bez przerwy przez całą dobę.
Szybka pomoc lekarska we wszystkich specjalnościach.

וואָס יעדער סוחר און האַנדווערקער דאַרף וויסן!
אַז שעהנע דרוק-אַרבייט הייבט דעם אימפּולס פון געשעפט, און דעריבער איילט צו בעשטעלען אייערע דרוק-אַרבייט אין דער בעוואוסטער שנעל-דרוקעריי
בראַמבערג
צעגעלניאַנאַ 8 פראָנט
טעל. 255-09
בריפּבויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, צירקולאַרען, עטיקעטען, חתונה-קאַרטען, קאָנפעקציע-טיטעלען
ביליג — רעעל — עסטעטיש
אכטונג, שניידער-מייסטער! בעזיץ אויף לאַגער מאָס-ביכער!

PRZETARG.
Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza pisemny publiczny przetarg na dzierżawę miejskich hal targowych przy ul. Zgierskiej Nr. 6 na przeciąg 3 lat.

Oferty pisemne składać należy w biurze Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich przy ulicy Prez. Narutowicza 65 pokój 7 do dnia 11 stycznia 1936 roku do godz. 12 w południe w kopertach zalakowanych z napisem: ,,Oferta na dzierżawę hal miejskich przy ul. Zgierskiej Nr. 6".

Do oferty należy dołączyć dowód złożenia wadjum w wysokości zł. 250.— gotówką lub w papierach wartościowych.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu i umowy są do przejrzenia w biurze Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich.

Łódź, dnia 31.XII 1935 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

Dr. med.
H. ROZANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש און סעקסועלע קראַנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1
פאַרמ. און פון 5—9

Dr. W. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

קריינע אַנאַנסען!
1 זלאָטי אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

אַ פערפעקטער בוכהאַלטער בילאַנסיסט מיט בעסטע רעפערענצען און בעציהונגען צו די שטייער-אַמטען. פיהרט ביכער מיט גאַראַנ-טיע פאַר אָנערקענונג. האָט נאָך פרייע שטונדען צו טעלעפאָנירען 248-00

עס איז געפונען געוואָרען אַ ביכעל פון זינגערס אַ-נייה-מאַשין. אָפּצונעהמען אין אָדמ. געגען אַנאָנס-קאָסטען.

פערלוירען געוואָרען אַ רעכנונגס-ביכעל אויף וואָלטשאַנסקיעג 19. אָפּצוגעבען נעגען בעלוינונג צו פרישער, וואָל-באָרסקאַ 28.

Zagubione 2 weksle po 200.- zł. pł. 30|XII i 31|XII wyst. A. M. Berliner, Piotrkowska 294, na zlec. M. Berliner, 6-go Sierpnia 28. Zwrócić za wynagrodzeniem do F. Brajtsztajna, Piotrk. 14. Zastrzeżenia zrobione. 3040

היגיעניש דראַט-מאַטראַצן
אַ פאַר 22 זל. 48 פעדערן, ווי אויך אוי טאָמאַטען צו טאַפּטשאַנעס און פערשי-דענע טאַפּעצירער-אַרבייט ביליג צו בע-קומען פּאָלודניאָווע 10, י. ברעסלער

בעקאַנטמאַכונג. וויכטיג פאַר טישלער און מאָלער-פאַכלייט! ביליג און רעיעל! די פירמע „Nobles" זגערזשער 44 (רוג קרוטקאַ) מאַכט בעקאַנט, אַז זי האָט אויף לאַגער אַלע זאָרטען. וואַרען, ווי: לאַק, שעלאַק, בייצען און אַנד. זעמטל. וואַרען צו פאַבריקס-פרייזן. קומט איבערצייגט אייך! פרעגען קאָסט קיין געלד. מיט אַכטונג פירמע „נאָבלעס".

BUCHALTER, rutynowany bilansista na stanowisku ma jeszcze kilka wolnych godzin. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. — Leon KRELL, Piotrkowska 79, m. 40. tel. 145-64.

האַלי-קויהלען
בעקומט מען אויף זאַכאָדניאַ 32, אין קויהלען-סקלאַד, וויו-א-ווי דעם לאָמבאַרד

ראַקאַלען

אַ צימער מיט 2 פענסטער אין אַ בעזונדערן איינגאַנג אָפּצוגעבען פאַר 2 יונגעלייט אָדער פאַר אַ יונג פאָר-פּאָלק, קאָנסטאַנטינער 31, ליג-קע אָפיציגע, לעצטער איינגאַנג וואוינונג 24

אַ צימער מיט איין פענסטער מיט אַ בעזונ-דערן איינגאַנג איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען פּאָלודניאָווע 31 וו. 16.

צו פערמיטען פון זאָפאָרט אַ זוניג ליכטיג צימער ביי אַנ'אַנשטענדיגע פאַ-מיליע מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען און מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג, ביי זילבער-בערג, זשעלאַנאַ 9.

פערשידענעס

אַ גוטער צושניידער פון שטאָף און זיידען-העמטשקעס מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק זוכט אַ פּאָסטען נעהמט אויך אָן אַרבייט אינדער-הוים. אָפערטען פאַר „העמדשקע" אין אַדמ.

עס ווערט געזוכט צו קויפען אַן אָבערלאַק דריי-פעדימדיגער אין גוטען צושטאַנד זינ-גערס, לוטאָמירסקאַ 11 וו. 3.

צו די ה"ה גנבים! וועגען דער גנבה אויף צעגעלניאַנאַ 17, ביטע זיך ווענדען צו פּרי-דענזאָן טעלעפאָן 211-56, דיסקרעציע גערו-בערט.

פאַר 8 זל. אַ חודש לערנען מיר אויס גרינד-ליך בוכהאַלטעריע, סטענאָגראַפיע, האַנדעלס-קאָ-רעספּאָנדענץ, מאַשין-שרייבען מיט דער קאָנ-סטרוקציע, אָרדנען איין אויך בילאַנסען און פיהרען איין ביכער צו ביליגע פּרייזען קי-לינסקיעגאַ 50, קוועך-אָפיציגע 1-טער שטאָק.

אַ בלאַכאַרסקע קאַנט-מאַשין צו פערקויפען ביליג וואָלבאָרסקאַ 33 ביים בלאַכאַרזש גאָלד-מאַן.

טראַנסמישענס. ס'ווערט געזוכט געלעגענ-הייטליך צו קויפען גענוצטע אָדער נייע טראַ-נסמישענס. צו ערפאַהרען טעלעפאָניש 135-95

לעטשניצע
פאַר וועגעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט
וועגעריש - קראַנקע, מענער - שוועכע און הויט - קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס - סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

צאָהן-אַרצט
העלענאַ האַלפּערן
נאַרוטאָוויטשאַ 2,
טעל. 170-96.
נעהמט אָן פון 10-1 און פון 4-7 אָוונט.

Dr. med. H. Wajs
כירורג
וואוינט יעצט
פּיעטריקאָווער 17
טעל. 148-01

לעטשניצע
פון דאָקטוירים- ספּעציאַליסטען
11 בושעשינער 11
טעלעפאָן 137-63
עס נעהמען אָן פאָלגענדע דאָקטוירים:
דר. קויפּמאַן, דר. דינעזאָן,
דר. רויטער, דר. שפּירא,
דר. שמערלאָווסקי,
דר. י. איציקזאָן, דר. סטופּאַי,
דר. שמירגעלד (נערווען קראַנקה.)
און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ
וויזיטען אין שטאָט
אַלע אַרט מעדיצינישע הילף.
קאַבינעט פאַר פיזיקאַלישער טעראַפּיע
א וויזיט 3 זל.

ברוסט-קראַנקע

אויך ליידענדע פערשידענע רופּטורען, פערקרימונגען פון רוקען-ביין, פיס און הויקערס.
דאָס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, ווייל די פאָלגען זענען פאַר'ן לעבען ביטער. דורך מיין מע-טאָדע ערפונדענע ספּעציעלע גומי-הייל-באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעסטע פערנאַכלע-סיגטע געפעהרליכע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער און בעזייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע אָהן בלוטיגע אָפּעראַציע און געפאַהר. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל - אַפּאַראַטען און גאָרסעטען געגען אַלערליי פער-קריפּלונגען, פערקרימטע פּלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמער-צענדע פלאַט-פיס. פאַר אַמפּוטירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קונסט-פיס (סאַלאָן-אַרבייט).
ביים בראַכאָווען זיך פון מאָגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל-באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד"ר גלענאַרד
דער אמת'ער בעריהמטער און גאַנץ פּוילען פון אוניווער-זיטעטס-פּראָפעסאָרען אַנערקענט
ספּעציאַליסט Ortoped
NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פּראַקטיק אין ווין, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אָוונד
איז לאָדז, פּילסודסקיעגאַ № 23
פּערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אין אָוונד
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.

Dr. med.
P. Braun
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 81
טעלעפאָן 100-57.
נעהמט אָן פון 8--1 און פון 4--8 אָוונט.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman